

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

letnik 25, številka 12 2015

ISSN 0353-9237

Izdala in založila: Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, 1000 Ljubljana

Za knjižnico: Martina Rozman Salobir

Odgovorna urednica: Mojca Trtnik (e-pošta: mojca.trtnik@nuk.uni-lj.si)

Tehnični urednik: Jani Pečenko

Uredniški odbor: Tomaž Bešter, Janko Klasinc, Meta Kojc, Veronika Potočnik, Gorazd Vodeb, Damjana Vovk

Naslovnica: fotografija Klemen Filipič

Naklada: 260 izvodov

Tisk: COLLEGIUM GRAPHICUM d.o.o. Ljubljana

Naročila in odpovedi tiskane in elektronske oblike Knjižničarskih novic: knjiznicarske.novice@nuk.uni-lj.si oz. tel. št. 01/2001-148

Naročnina za leto 2015: 50.00 EUR za tiskano obliko & 1 brezplačen dostop do elektronske oblike, 30.00 EUR za dostop do elektronske oblike

Spoštovane bralke in spoštovani bralci,

vesela sem, da je pred vami nova številka *Knjižničarskih novic*! Vsebinsko raznolika nam odpira tančice knjižničarskega sveta. Ob prebiranju prispevkov se vsakič znova zavem, kako bogato tkanino tkemo knjižničarji. Podajamo se v širni svet in pogumno uvajamo novosti v knjižnice, izmenjujemo dobre prakse, se izobražujemo in znanje delimo s svojimi kolegi in našimi uporabniki. Lepo je brati o novih projektih naših kolegov. Od ideje do realizacije je dolga pot. Na njej kdaj pa kdaj naletimo na kakšno strokovno oviro ali se nam zdi, da smo zaplavalili v temo nerazrešljivih problemov. Včasih potrebujemo tudi pogum, da se soočimo s strahom ali negotovostjo in skokom v neznano. Vesela sem, da tako kot naša srna na naslovnici, upamo priti na plano in se soočiti z novimi strokovnimi izzivi.

Veliko poguma za nove navdihe vam želim,

Mojca Trtnik,
odgovorna urednica

KAZALO

Praktičnost spletnih učilnic šolske knjižnice OŠ Prule	4
Poti do knjige Bralne značke in bralni klubi za odrasle	6
Delavnica Izmenjava dobrih praks	7
S Trdinovim literarnim pohodom skozi zgodovino do današnjih dni	11
DBM v Slovenski čitalnici Štajerske deželne knjižnice	12
Intervju: Marko Matičetov, pesnik	14
Knjižne POPslastice z Ano Marijo Mitič: »Upajte in dovolite si!«	17
Knjigobežnice	18
Izobraževalni seminar COBISS/OPAC za pedagoške delavce OŠ Prule	21
Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto praznuje 70. obletnico svojega delovanja	22
Štefan Kociančič in njegov priročnik o urejanju knjižnic	23
Iz dnevnega tiska	25
Vabila	26

Praktičnost spletnih učilnic šolske knjižnice OŠ Prule

Uvod

Šolska knjižnica na osnovni šoli je del celotnega vzgojno-izobraževalnega procesa in je namenjena matičnim uporabnikom (zaposlenim in učencem). Naloge ter dejavnosti so načrtovane in zapisane v letnem delovnem načrtu šole. Torej so v knjižnici dostopne informacije na različnih nosilcih ter oblikah. V zadnjih letih se na naši šoli vse bolj poslužujemo tudi informacijsko komunikacijske tehnologije (IKT) ter t. i. oddaljenega poučevanja in dela s spletnimi učilnicami.

Spletne učilnice in uporabnost v knjižnici

Šolska knjižnica, poleg osnovne knjižnične dejavnosti in rednega pedagoškega programa (pri posameznih predmetih, učnih sklopih in po oddelkih izvajamo ure knjižnično informacijskega znanja¹), vsako šolsko leto nudi učencem različne interesne dejavnosti (Mladi bibliotekar, Knjižničarski krožek, Namizne družabne igre, Mladi knjižničar), uganke meseca, nacionalne (Rastem s knjigo, Naša mala knjižnica) in mednarodne (etwinning) projekte in še bi lahko naštevali. V delo knjižničarja in šolske knjižnice vedno vključujemo novosti, zato smo se vključili tudi v novo področje spletnega učenja in s tem želeli prispevati k dodatnemu informacijskemu opismenjevanju učencev. Že leta 2010 je naša šola pristopila k projektu e-šolstvo in s tem smo pridobili možnost izdelave spletnih učilnic v programskem paketu MOODLE (učilnice so dostopne na spletni strani šole).

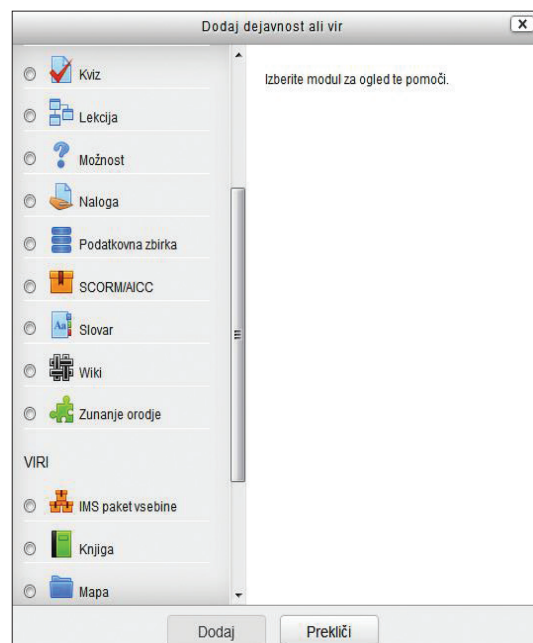
Knjižničar pripravlja in upravlja več spletnih učilnic glede na ciljne uporabnike. Za vstop v posamezno učilnico si je potrebno ustvariti uporabniško ime, izbrati geslo ter pridobiti ključ učilnice (določi ga knjižničar). Gostom zaradi varovanja podatkov vstop ni dovoljen.

Šolska knjižnica za učence je splošna učilnica, kjer so lahko vpisani vsi učenci na šoli, saj sklopi omogočajo nekakšno knjižnico na spletu. Po poglavjih so zbrani uporabni dokumenti (seznami za branje, knjižnični red, navodila za navajanje virov ...); legenda razlage postavitve gradiva v knjižnici; razlage nalepk na knjižničnem gradivu; povezave do spletnih slovarjev; knjig in gradiv; forum za pomoč in izmenjavo mnenj; OPAC navodila; video vodiči po knjižnici in katalogu; opis poklica knjižničar; mesečni nagradni kvizi ter še nekaj vsakoletnih dejavnosti.

Potem so tu posamezne namenske spletne učilnice (Pouk KIZ, Mednarodni etwinning projekt, Projekt Rastem s knjigo, Projekt Naša mala knjižnica, Knjižničarski krožek ...). Spletna učilnica za pouk KIZ vsebuje navodila za posamezne razrede, vsebine glede na učne načrte (povezave, kvize, učne liste ...).

Učenci, skladno z napotki, svoje izdelke, opravljene naloge ali kvize oddajo (sistem shrani ter zabeleži potrebne podatke). Za potrebe pouka se oddani izdelki, po v naprej določenih kriterijih, tudi vrednotijo. S spletnimi učilnicami smo rešili tudi zagato izgubljanja učnih listov ali pozabljanja učnih listov doma (pri dnevni dejavnosti, po obisku sejma, knjižnice ...). Učilnice, ki so vezane na letni delovni načrt (knjižničarski krožek, projektno delo), so urejene po sklopih, tednih oz. učnih urah, vezanih na učni načrt.

Uporabnost učilnice, njenih dejavnosti, virov, ki jih lahko upravljavec uporablja ter dodaja, je za pedagoško in knjižničarsko delo zelo pomembna. Po osnovnih navodilih ter spoznavanju orodja znotraj orodja, delo postane enostavno in olajša ter poceni stroške priprave na pouk. Spletna učilnica omogoča velik nabor različnih modulov, ki obogatijo metodologijo in didaktiko podajanja snovi in s tem pouka. Na spletu so dosegljivi zanimivi, uporabni in brezplačni programi za izdelavo interaktivnih nalog, križank, ki se integrirajo v spletno učilnico (dobra uvodna motivacija pri pouku).

Slika 1: Dodaj dejavnost ali vir ...

V nadaljevanju je izpostavljeno poglavje za projekt Rastem s knjigo, ki se ponovi vsako šolsko leto za novo generacijo. Nato je nanizanih nekaj primerov vprašanj posameznih segmentov različnih učilnic.

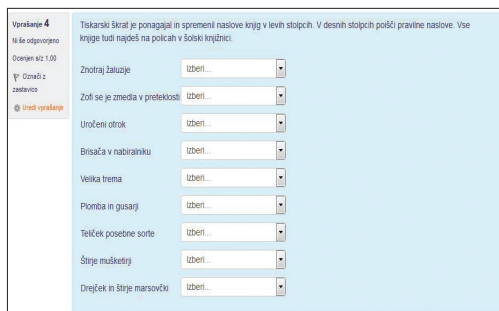
Primer poglavja v spletni učilnici, ki je pripravljen za potrebe projekta Rastem s knjigo. Vsebina se prilagodi glede na program ter avtorja in knjige, ki ju sedmošolci obravnavajo. Po vsakem obisku knjižnice ter opravljenem dnevu dejavnosti imajo učenci določen čas, do kdaj si ogledajo in rešijo naloge v spletni učilnici, kar se nato vrednoti v okviru pouka slovenščine.

¹ Dalje bo uporabljena kratica KIZ

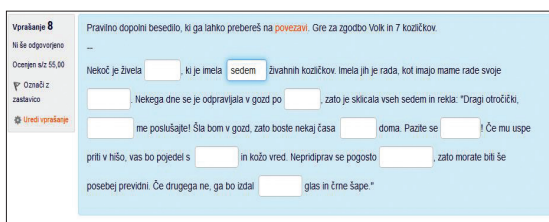
Slika 2: Rastemo s knjigo

V nadaljevanju je predstavljen primer izbirnih vprašanj z enim možnim odgovorom iz spletne učilnice knjižničarskega krožka (prepoznavanje pravih naslovov knjig). Gre za urjenje poznavanja naslovov ter razreševanja napak, ki jih je povzročil tiskarski škrat.

Slika 3: Tiskarski škrat

Naslednji primer prikazuje dopolnjevanje besedila (iz kviza pri pouku KIZ v 4. razredu – prepoznavanje elementov pravljice in pravilnega zaporedja dogajanja zgodbe). Učenci s pomočjo IKT ponovijo že poznano pravljico.

Slika 4: Pravilno dopolni besedilo

Naslednji primer je prikaz knjižničarjevega pogleda oddane in popolnoma pravilno rešene naloge z izbirnimi tipi vprašanj (pouk KIZ v 5. razredu – učenje iskanja v katalogu COBISS/OPAC OŠ Prule). Učenci s pomočjo kataloga poiščejo ter povežejo avtorja z naslovom dela.

Skozi evalvacijo pouka in dela smo ugotovili, da učenci radi rešujejo interaktivne kvize, ki so zabavni in hkrati poučni. Pomembno je, da kvize v spletni učilnici rešujejo zbrano, v miru in ob svojem času (tudi izven pouka ter za domačo nalogo). Učilnica poda povratno informacijo o pravilnosti rešitev in poteku reševanja. Knjižničarjeva povratna informacija je obvestilo in zbir podatkov, saj izve, kdo izmed učencev je reševal kviz, ali je bil pri reševanju uspešen in kolikokrat je odgovarjal na vprašanja.

Slika 5: Naloga ...

Zaključek

Ob razpoložljivi sodobni tehnologiji, ki je dostopna in ji je potrebno slediti ter s pridom uporabiti, je dobrodošlo učence usmerjati, spodbujati ter privabiti k uporabi gradiva in storitev knjižnice. V naši knjižnici, ki deluje v podporo vzgojno-izobraževalni dejavnosti šole, vsak dan bolj dopolnjujemo klasično poučevanje s sodobnim. S tem okrepimo in nadalje razvijamo temeljne pismenosti učencev (informacijsko, računalniško, digitalno) ter razvijamo in krepimo kompetence.

V prispevku je osvetljenih nekaj elementov in poudarkov iz spletnih učilnic, ki se uporabljajo pri delu šolske knjižnice in skrbijo za dodatno motivacijo udeležencev procesov. Redno posodabljanje, obnavljanje in prilagajanje vsebin spletnih učilnic in ohranjanje že narejenih učnih vsebin pripomore pri delu z vsako prihajajočo generacijo učencev (ko je izdelan kviz oz. učni list, je ohranjen za vsako prihodnjo učno uro oz. leto in ne zavzame veliko prostora na strežniku, ni potrebnega kopiranja po 27 ali več izvodov za učencev v enem razredu ali še več...). Velika prednost izdelane učilnice je paleta načinov, s katerimi popestrimo pouk, razlago in delo ob in v knjižnici. Spletne učilnice ob nadzoru administratorja (knjižničar), učence pripravljajo na smotrno in varno rabo IKT, svetovnega spleta ter razvijajo osnovne kompetence, ki so potrebne za delovanje v razviti informacijski družbi.

Literatura

- Knjižnično informacijsko znanje. Kurikul: osnovna šola. (2009). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno 12. 11. 2015 s spletne strani: http://www.zrss.si/pdf/080711123601_1-k-knjiznicno_informacijsko_znanje_os-sprejeto.pdf.
- Škrli, G. (2012). Motivacija učencev s spletnimi učilnicami šolske knjižnice. Didakta, 22 (159), 63-65.
- Škrli, G. (2012). Spletne učilnice šolske knjižnice Osnovne šole Prule. Šolska knjižnica, 22, (3/4), 190-195.

Grega Škrli,
OŠ Prule

Poti do knjige Bralne značke in bralni klubi za odrasle, Galaksija Trebnje, 4. november 2015.

V Knjižnici Pavla Golie Trebnje smo organizirali vseslovensko enodnevno strokovno posvetovanje Poti do knjige, že četrto zapored. Izbrali smo temo bralne značke in bralni klubi za odrasle. Posvetovanja se je udeležilo 85 udeležencev in 16 referatov. Knjižničarji iz celotne Slovenije smo si izmenjali primere dobrih praks o temi, ki smo si jo izbrali za rdečo nit posvetovanja. Bogate izkušnje in dragocene informacije udeležencev pa nam bodo zagotovo v pomoč pri nadaljnjem delu z različnimi skupinami uporabnikov.

V naši knjižnici že peto leto izvajamo bralno značko za odrasle, ki je zelo uspešna, saj jo opravi vsako leto več članov knjižnice. Kljub temu pa želimo, da bi našim zvestim bralcem lahko ponudili še kaj novega, nadgradili našo ponudbo, zato smo se odločili, da bo letošnji posvet namenjen tej temi. K sodelovanju smo povabili vse slovenske knjižnice, da nam predstavijo svoje delo na področju bralnih značk in bralnih klubov za odrasle. Knjižničarji so se z veseljem odzvali in tako smo predstavili 10 projektov - primerov dobre prakse. Poleg njih pa smo povabili še dr. Sama Ruglja in Tino Košir Mazi. Samo Rugelj je predstavil pogled založnika na bralne sezname, kako le-ti vplivajo na prodajo knjig. Tina Košir Mazi pa je podala kar nekaj predlogov, kako promovirati branje in bralno kulturo.

Prva se je predstavila Brina Zabukovnik Jerič iz Knjižnice Velenje, kjer že 8. sezono izvajajo bralno značko za odrasle, ki so jo poimenovali Odprimo knjige. Od letošnjega leta pa vodi tudi bralni krožek za povezovanje ranljivih skupin Moč branja. Knjižnica Velenje s pestro ponudbo organiziranih bralnih oblik širi bralno kulturo med vso populacijo in s tem postopno vzgaja bralce od predšolske dobe do zrelih let.

V Mestni knjižnici Ljubljana izvajajo projekt Mesto bere literature sveta, ki ga je predstavila Tatjana Pristolič. Vsako leto oblikujejo program, da promovirajo knjigo in branje, vsakokrat s fokusom na literaturi posameznega področja sveta. Tako so že predstavili literaturo sosednjih držav, evropske zgodbe, severnoameriške romane ... Projekt bodo zaključili v sezoni 2020/21.

Jasna Mlakar iz Mariborske knjižnice je predstavila projekt Branje v Mariborski knjižnici. Seznanila nas je, kako v njihovi knjižnici poteka bralni klub, kako se nanj pripravi, kako izbira knjige in kdo vse se lahko udeleži kluba. Tam se je začela bolj strokovno ukvarjati s področjem, s katerim je vzpostavila ljubezenski odnos že v otroštvu - z literaturo. Iz Knjižnice Logatec smo že drugič gostili Urško Orešnik, ki je predstavila inovativen projekt bralnega krožka na spletu. Odločila se je za drugačen pristop in zasnovala blog - nekakšen spletni bralni dnevnik, kamor lahko svoja razmišljanja o knjigah prispeva prav vsak, ne le člani bralnih krožkov. Tako se ideja bralnega krožka širi prek meja majhne skupine in tudi prek meja knjižnice.

Njen blog je dosegljiv na naslovu: <http://knjigepomagajo.blogspot.com>.

Predstavnice Knjižnice Franceta Balantiča Kamnik Breda Podbrežnik Vukmir in Ivana Učakar, sta mnenja, da je knjižnica za lokalno skupnost varen in dostopen prostor, ki je že sam po sebi lahko storitev, saj je stičišče, kjer se ljudje srečujejo in povezujejo. Spregovorili sta o raziskavi, s katero sta želeli ugotoviti, ali z njihovimi Srečanji vplivajo na socialno vključenost, počutje in znanje bralcev. Na podlagi ugotovitev so oblikovali usmeritve za nadaljnje delo z bralnimi skupinami starejših. So mnenja, da je knjižnica za lokalno skupnost varen in dostopen prostor, ki je že sam po sebi lahko storitev, saj je stičišče, kjer se ljudje srečujejo in povezujejo.

Iz Knjižnice Domžale smo poslušali dva referata, Bralna srečanja v domovih upokojencev in V sožitju s knjigo. Zdenka Kopač je predstavila prvi projekt. Odgovorila je na vprašanja, kako homogenizirati skupino različnih oseb v različno dobrem zdravstvenem stanju, različne starosti in iz zelo različnih družbenih okolij. Simona Glavan pa je predstavila projekt, ki ga izvajajo z društvom Sožitje, in sicer bralno značko za odrasle z motnjami v duševnem razvoju.

V Knjižnici Brežice poteka Bralni krožek za odrasle, v Domu upokojencev Brežice organizirajo Bralni krožek Lastovke, skupaj z ostalimi posavskimi knjižnicami pa sodelujejo v projektu Posavci beremo skupaj. Projekte sta predstavili Andreja Dvornik in Mateja Kus.

V Lavričevi knjižnici izvajajo bralna srečanja Srečanja ob kavici, ki ga je predstavila Zdenka Žigon.

Seveda smo se na posvetovanju predstavili tudi mi. Elizabeta Vovko Ozimek je predstavila Bralne urice v Domu starejših občanov Trebnje, Simona Pavc in Simona Lužar pa bralno značko za odrasle Bralna potepanja.

Prepričani smo, da nam bodo bogate izkušnje in dragocene informacije udeležencev v pomoč pri nadaljnjem delu. Vsaka knjižnica se trudi, da bi z raznolikostjo programov privabila veliko novih članov in doprinesla h kakovosti bivanja občanov. Člani knjižnic se radi pridružijo različnim bralnim značkam oz. bralnim klubom. S tem dostopajo do izbranih, kakovostnih seznamov literature, na ta način preživljajo svoj prosti čas, se spoznavajo med seboj in tako obogatijo svoje življenje. Za udeležence bralnih značk oz. klubov je knjižnica tretji prostor, kjer se srečujejo, obogatijo svoj vsakdan in se izobražujejo.

Simona Pavc,
Knjižnica Pavla Golie Trebnje

Delavnica Izmenjava dobrih praks (Knjižnica Kamnica, december 2015)

V Knjižnici Kamnica, sem se konec leta 2015 udeležila strokovne delavnice z naslovom Izmenjava dobrih praks, ki jo je organizirala Mariborska knjižnica kot osrednja območna knjižnica (v nadaljevanju OOK) za štajersko območje.

Namen delavnice je bila predstavitev in poročilo posameznih aktivnosti, ki se odvijajo v okviru OOK za zaposlene vseh treh knjižnic na območju: Mariborske knjižnice, Knjižnice Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica in Knjižnice Lenart.

1. Predstavitev COBISS3/IZPOSOJA - Marija Šaupertl in Petra Kranvogel, Knjižnica Lenart. Predstavili sta prehod na programsko opremo COBISS3/Izposoja in novosti ter težave, s katerimi so se pri prehodu soočali.

Knjižnica Lenart je med prvimi knjižnicami v Sloveniji začela pilotno uporabljati, brez predhodnih priprav, programsko opremo COBISS3/Izposoja. Za IZUM je bila zanimiva zaradi svoje majhnosti in pestrosti izvajanja postopkov izposoje. Knjižnica ima za vračanje gradiva knjigomat in sistem RFID (tehnologija radiofrekvenčne identifikacije). Novembra 2014 so prešli na testno okolje COBISS3 in se začeli srečevati z velikimi težavami pri delu. V obdobju od novembra 2014 do danes je IZUM v veliki meri odpravil pomanjkljivosti in nadgradil sistem. Podali sta nam koristne napotke in opozorili na težave, ki so se pojavljale na prehodu v novo okolje.

- Pred začetkom testiranja je potrebno izpolniti zapisnik in določiti delovno skupino, ki bo testirala vse postopke izposoje: izposoja gradiva, rezervacije gradiva, brisanje preteklih rezervacij, podaljševanje roka izposoje gradiva, zadolžnice, blagajno, evidentiranje in poravnava terjatev, opomine, vračanje gradiva z zadržkom, datum vnosa, vnos opomb (o članu, gradivu, začasne opombe), obvestila itd.
- Programska oprema COBISS3 je v sistemu Windows, kjer je poleg tipkovnice obvezna uporaba miške.
- Na zaslonu je možna nastavitve pisave in velikost črk.
- Novost so števeci izposojenih izvodov za sistem RFID, pri vračanju gradiva se število izvodov manjša.
- Pred prehodom je potrebno: vpisati akronime kategoriji članov Pravne osebe - zunanje ustanove, v nasprotnem primeru se podatki v COBISS3 ne prenesejo.
- Opomba pri članu naj ne bo daljša od 90 znakov. Obvezen je vnos pozivne telefonske številke v ustreznem formatu. Pred prehodom je zaradi varnosti potrebno pripraviti izpise iz baze podatkov - sezname članov z izposojenim gradivom, gradivo s statusi, z evidentiranimi dolgovi, opomini, opombami, statistike pri članih. Pred prehodom na COBISS3 je treba narediti statistiko članov. Tudi ostale parametre je potrebno nastaviti že v testnem okolju in tudi v pravem okolju.

- Skrbnik lokalnih aplikacij doda vsem ustrezna pooblastila za delo, uredi podatke, parametre izposoje, koledar in cenik.

- Opombe in terjatve so označene z rdečo barvo, da so takoj opazne.

Na začetku so imeli težave s sprožanjem opominov in odčitavanjem serijskih publikacij z dvojnimi številkami.

2. BelInfo, kaj je to? – Sandra Jesenek, Mariborska knjižnica

Bel(eženje) Info(rmacij) je aplikacija, ki so jo izdelali v Mestni knjižnici Ljubljana (MKL). Sandra Jesenek je poudarila, da smo v Mariborski knjižnici že dalj časa ročno beležili informacije z izpolnjevanjem obrazcev, vendar pri tem nismo bili dovolj dosledni. Beležili so informacije o tematiki, obisku, načinu podajanja informacij, ali so informacijo posredovali mlademu oz. odraslemu uporabniku, če je šlo za domoznansko informacijo in ali smo našli gradivo vezano na tematiko. Beležili so dnevno in statistike podali v letnem poročilu.

Zakon o knjižničarstvu v 2. in 8. členu govori o posredovanju bibliografskih in drugih informacij in storitev ter o pravici uporabnikov do brezplačnih osnovnih storitev, kot so posredovanje informacij o gradivu in iz gradiva.

V Mariborski knjižnici smo konec leta 2013 kupili aplikacijo BelInfo. Aplikacija je preverjena in preizkušena in izposojevalcu zelo olajša delo. Informacije beležijo po vzorcu MKL in sicer 6 tednov v letu. Izbrali so 3 tedne z visoko frekvenco izposoje, 2 tedna s srednjo frekvenco izposoje in 1 teden z nizko frekvenco izposoje. Letno izberejo isti terminski načrt: februarja, aprila, junija, septembra, oktobra in novembra.

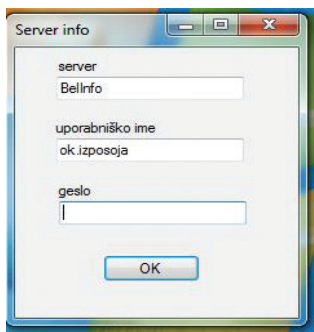
Kaj se beleži?

Beleži se UDK skupina, način posredovanja informacij (osebno, telefon, e-pošta), kategorija člana (mladina, odrasli), dostopnost gradiva (v naši knjižnici ali pa smo bralca napotili drugam), domoznansko gradivo, čas iskanja. Pri statistiki lahko podamo rezultat za vsako enoto posebej, za obdobje celega leta, npr. koliko gradiva je bilo izposojenega ter koliko od tega je bilo domoznanskega gradiva.

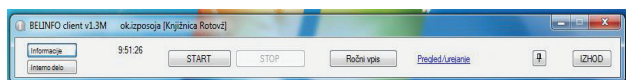
Leta 2014 so najprej dva meseca testno beležili. Statistika je pokazala, da so:

- v letu 2014 (pred BelInfom) iz gradiva zabeležili v vseh enotah Mariborske knjižnice 19.886 informacij,
- v letu 2015 (z BelInfom) v 6 tednih pa 13.500 informacij,
- skupno v letošnjem letu 118.444 informacij.

Na slikah je prikaz postopkov z aplikacijo BelInfo, Sandra Jesenek

Slika 1: Prijava v aplikacijo

Slika 2: Začetek vnosa

Slika 3: Beleženje informacij

3. Kakovostna otroška in mladinska literatura – Darka Tancer-Kajnih, Mariborska knjižnica

Darka Tancer-Kajnih je glavna in odgovorna urednica revije *Otrok in knjiga*, ki izhaja od leta 1972 in bo čez dve leti praznovala 45 let izhajanja. Od leta 2003 izhajajo tri številke letno. Revija se povezuje z ustanovami in društvi na področju mladinske književnosti. Revija je edina strokovna revija s področja mladinske književnosti in prinaša vse temeljne članke s tega področja. Povezuje se z vsemi ustanovami in društvi, ki v Sloveniji ustvarjajo na področju mladinske književnosti (založba Franc-Franc, srečanje mladinskih pisateljev, *Oko besede*; center za mladinsko književnost v knjižnici Otona Župančiča, slovenska sekcija IBBY).

V reviji najdemo informacije o vseh nagradah, nominacijah, utemeljitvah nagrad, ki se podeljujejo v Sloveniji (večernica, desetnica, izvorna slovenska slikanica).

Darka Tancer-Kajnih je govorila o razmerju med strokovno in leposlovno literaturo, ki naj bi v knjižnici znašalo 60 % v prid strokovni literaturi, kar ni mogoče, ker ne izhaja dovolj strokovnih knjig za mlade bralce. Poudarila je razlike v načinu prebiranja stvarne in leposlovne literature ter vloge jezika v različnih vrstah besedil. Dotaknila se je tudi odmikov prevoda od originala. Lektorji so redkokdaj navedeni, včasih pa besedila niti niso lektorirana. Prav tako je omenila postavitve v mladinskih oddelkih in način dela z mladimi bralci v izposoji. Spregovorila je še o pomenu bralnih klubov in pogovorov o knjigah.

Prirredb je vedno več, pri čemer se izgubljata vsebinsko bogastvo in slog.

Zaključila je s tezo: »Pravo knjigo pravemu bralcu ob pravem času!«

4. Dobre knjige – Jasna Mlakar, Mariborska knjižnica

Jasna Mlakar je regionalna urednica spletnega portala slovenskih splošnih knjižnic *Dobre knjige*. Predstavila je, kako portal deluje. Na portalu knjižničarji objavljajo priporočila o knjigah, ki bi jih želeli potencialnim bralcem približati tako, da o njih napišejo kratke vsebine. Idejni vodja projekta, ki sega v leto 2012, sta Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper in Knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica. Končni cilj projekta je, da v projektu sodelujejo vse slovenske splošne knjižnice, vključno z zamejskima knjižnicama. Trenutno je vključenih 41 knjižnic, aktivno pa jih s prispevki sodeluje 26. Iz Mariborske knjižnice so vključeni 4 vnašalci. Za objavljanje na portalu je potrebna registracija. Neregistrirani uporabnik (najširša skupina) lahko tekste le pregleduje, podaja komentarje in deli zapise v družbena omrežja. Registrirani uporabnik pa ima dodatne privilegije, ki se delijo na člana, vnašalca, kritika in administratorja.

Član je osnovni status, ki ga dobi vsak, ki se registrira na portalu. Dostopa lahko do zasebne košarice in podaja ocene knjig. Ustvari si lahko zasebni košarici, v zapisih sta namreč dostopni ikoni »želim prebrati« in »sem prebral«.

Vnašalec – ta status lahko dobi knjižničar, ki sodeluje v projektu. Na portalu se najprej registrira, nato pošlje zahtevek po elektronski pošti na spletni portal *Dobre knjige*. Vnašalec lahko dostopa v okolje administracije, kjer poteka vnos vsebin. Tam lahko uredi svoj profil in dostopa do statističnih podatkov o portalu. Vsak vnašalec je tudi član. **Kritik** – status lahko pridobi literarni kritik ali pa zunanji sodelavec portala. Kritik ne more biti tudi vnašalec, če ni zaposlen v knjižnici.

Administrator – je najvišji status, ki omogoča dostop do podeljevanja privilegijev, urejanja novic in vseh vnosov na portalu. Status administratorja imata trenutno le člana uredniškega odbora iz Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper in Knjižnice Franceta Bevka Nova Gorica. Portal je namenjen predlaganju leposlovnega branja za odrasle in stopnji M pri mladih bralcih. Pravila o tem, kako napisati anotacijo, so navedena v priložniku, ki se nahaja na portalu. Navedenih je bilo nekaj osnovnih priporočil:

- predstavitev dela naj bo objektivna in splošna, kratka in jedrnata,
- zajeti je potrebno le bistvo zgodbe,
- izogibati se je treba negativni kritiki del, ki se jih priporoča.

Prikazana je bila tudi sama spletna stran in način brskanja po seznamih knjig. V splošni iskalko lahko vpišemo naslov, žanr, predmetno oznako, ime ali narodnost avtorja, lahko pa si pomagamo z abecednim drsnikom, s katerim iščemo po naslovu ali priimku avtorja.

Naslednji drsnik ponuja izbiro med žanrom, narodnostjo, nagrajenimi knjigami in naprednim iskanjem. Portal ponuja tudi iskanje glede na različne karakteristike knjige (vesela - žalostna, zabavna - resna, čudovita - neokusna itd.). Prednost je, da ima vsak zapis direktno povezavo z bazo COBISS, kjer lahko preverimo zalogo v knjižnici. Navedeni so tudi moderatorji in kritiki, ki sooblikujejo spletno stran in so uporabniku predstavljeni s kratkimi osebnimi profili.

Slika 4: Portal Dobreknjige.si

5. Novosti in koristne informacije s področja OOK – Anka Rogina, Mariborska knjižnica

Anka Rogina nam je na delavnici predstavila projekte z različnih vsebinskih področij:

• Orodje za merjenje dostopnosti knjižnic, ki je nastalo na osnovi prostorske analize mreže (PAM)

Narodna in univerzitetna knjižnica, Center za razvoj knjižnic in Urbanistični inštitut RS izvajata projekt prostorske analize mreže. Rezultat projekta je izdelava spletne aplikacije orodje za merjenje dostopnosti knjižnic. Podatki so izbrani iz meritev razvitosti splošnih knjižnic, ki jih je izvedla Narodna in univerzitetna knjižnica, Center za razvoj knjižnic v letu 2011. Vir podatkov o prebivalcih je iz Statističnega urada Republike Slovenije in se nanaša na stanje 2014.

Izhodišče projekta predstavlja načelo »Knjiga do bralca«. Spletna aplikacija je namenjena strokovnjakom za načrtovanje knjižnične mreže (krajevne knjižnice, postajališča premičnih zbirk in bibliobus) ter vsem knjižnicam, da lažje analizirajo svoje okolje. Aplikacija je namenjena združevanju statističnih podatkov o prebivalstvu povezanih z geografskimi podatki in podatki o knjižnicah in omogoča računanje oddaljenosti prebivalstva od najbližje lokacije izvajanja dejavnosti splošnih knjižnic. Na portalu je možen prikaz kombinacije geografskih, demografskih in knjižničarskih podatkov (razdalja do najbližje knjižnice, število prebivalcev v okolici knjižnice).

Anka Rogina nam je predstavila delovanje portala. Aplikacija ima vgrajene sloje s podatki o knjižnicah in prebivalcih knjižnic (krajevne knjižnice, postajališča) in prebivalcih nasploh. Podatki se prikazujejo glede na naš izbor. Možen je izbor dveh slojev:

- aktiven sloj knjižnice, kjer se nam prikaže ime, tip knjižnice, povezava na njeno spletno stran in podatki iz meritev razvitosti,
- aktiven sloj prebivalcev, kjer se prikaže število prebivalcev v kvadrantu 100x100m, naziv in zračna razdalja do najbližje lokacije izvajanja knjižnične dejavnosti.

V aplikaciji lahko vsako področje poljubno izberemo. Posebej lahko prikažemo krajevne knjižnice (rdeče pike), premične zbirke (modre pike), lahko pogledamo vse bibliobuse (zelene pike), sloj prebivalcev; število prebivalcev je ponazorjeno z rumeno piko in velikost pike pove gostoto oz. število prebivalcev, ki prebiva na območju. Karto lahko povečamo ali zmanjšamo. Možnih je več prikazov zemljevida, slojev, podlog, (google v fizični obliki, iz satelita, google hibridna). Karto lahko povečujemo, zmanjšujemo in s klikom na mesto postaj dobimo podatke o knjižnici. Lahko vidimo profil prebivalstva, strukturo po izobrazbi, oddaljenost prebivalcev do knjižnice.

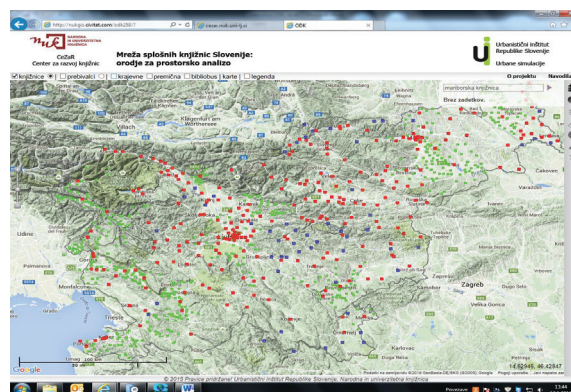
Za pomoč pri iskanju so v desnem meniju portala ukazni gumbi, ki nas privedejo do naziva knjižnic, prikaza karte celotne Slovenije, izbora podloge (Google Physical, Open Street Map, Google Satellite, Google Streets, Google Hybrid), merjenja razdalj, analize radija po cestni mreži, analize radija ob liniji, brisanja analiz po karti, povečave/pomanjšave merila karte.

Primer:

- izberemo sloj prebivalci, kraj, med prikazom karte celotne Slovenije izberemo Google Physical, kliknemo na kraj in se odpre okno, kjer lahko dostopamo do:
- več podatkov (spletna stran osrednje knjižnice, povezava do računalniškega kataloga (baza COBISS/OPAC), povezava do e-razvida knjižnic,
- sociodemografski profil (grafični prikaz starostne in izobrazbene strukture prebivalcev, delovno aktivnega prebivalstva in število prebivalcev v določeni razdalji do knjižnice).

Dobimo podatke o knjižnični mreži v kraju, o postajališču, podatke iz meritev razvitosti (odprtost, število enot,...); izberemo sloj knjižnice - prikažejo se rdeči kvadrati, ki pomenijo krajevne knjižnice, in rumeni kvadrati, ki pomenijo premične knjižnice. Lahko izberemo kraj in se nam pokaže merjenje razdalje od kraja do najbližje stacionarne enote.

Portal je dostopen na naslovu <http://nukgis.civitat.com/>, rezultati analize pa so podani na povezavi: <http://cezar.nuk.uni-lj.si/>.

Slika 5: Prikaz spletne aplikacije Mreža splošnih knjižnic Slovenije

* Kamra in DLib – novosti

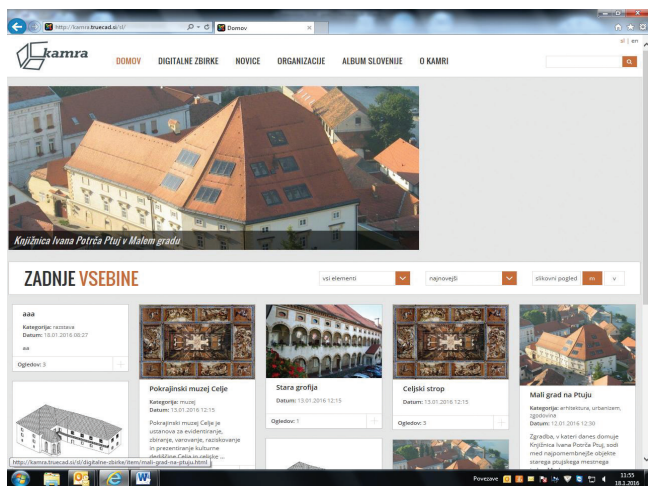
Anka Rogina je prikazala prenavo spletne strani domoznanskega portala Kamra.

Na povezavi <http://kamra.truecad.si/> je trenutno testna beta verzija. V začetku je bil dostop do spletne strani možen le urednikom, zdaj pa je spletna stran, ki je še vedno v izdelavi, prosto dostopna. Trenutno so na prvi strani objavljene vzorčne novice. Na novi spletni strani bo večji poudarek na slikah, število vsebin se bo dodajalo, spreminjalo. Narejena bo aplikacija za mobilne telefone. Možna bo komunikacija preko slik, z enostavnejšim prenosom vsebin, več šifranti, možno bo kopiranje iz Worda, dodajanje slikovnega in besedilnega gradiva ali pa samo besedilo brez slik. Na naslovni pasici lahko izberemo rubrike: domov, digitalne zbirke, novice, organizacija, album Slovenije, o kamri in iskalnik. Vsebine lahko iščemo na tri načine:

* Iskalnik: vsi elementi, digitalne zbirke, mm (multimedij-ski) elementi, novice, organizacije,

* razporeditev: najnovejši, najstarejši, popularno, po naslovu,

* pregled: slikovni pregled, neslikovni pregled.

Slika 6: Prikaz spletne strani Kamra

* Medknjižnična izposoja v okviru OOK

Anka Rogina je predstavila projekt Brezplačna medknjižnična izposoja za končnega uporabnika, ki ga za celotno Slovenijo vodi Knjižnica Ravne. OOK bo prevzel poštnino namesto uporabnika, stroške poštnine pa delno sofinancira Ministrstvo za kulturo. Pogoji za ugodnost so sodelovanje desetih OOK in omejitev pri izbranem gradivu. Sem sodi: študijsko gradivo, strokovno gradivo in izjemoma leposlovje za namen bralnih klubov, bralne značke za odrasle in razne akcije, kadar je potrebno za en naslov zagotoviti več izvodov.

Zaključek:

Na delavnici Izmenjava dobrih praks smo v enem dopoldnevu izvedeli veliko koristnih informacij, ki jih bomo lahko uporabili pri delu ali svetovali našim potencialnim uporabnikom. Podala sem glavne poudarke petih zanimivih tem z različnih področij.

Vsak prispevek zase je bil zanimiv in poučen. V knjižnici Lenart so se pri pilotnem prehodu v programsko opremo COBISS3 / Izposoja srečevali z velikimi težavami, ki so jih sčasoma v dogovorom z IZUM-om večinoma že odpravili. Težav se le spominjajo in s prikazom so nam želeli olajšati prehod na novo programsko opremo.

Sodoben, pregleden in čitljiv vnos informacij v bazo z aplikacijo BelInfo je po vzorcu MKL novost v Mariborski knjižnici. Aplikacija nudi večjo preglednost, natančnost pri vnosu informacij za uporabnika ter prihranek časa.

Seznani smo se s strokovno revijo *Otrok in knjiga*, ki pokriva področje mladinske književnosti, slovenskim literarnim življenjem, razmerjem med strokovno in leposlovno literaturo, razlikami v načinu njenega branja in vlogo jezika v različnih vrstah besedil.

S portalom *Dobre knjige* želimo bralcu čim bolj približati kvalitetno literaturo in mu olajšati izbor literature za branje. V Mariborski knjižnici so 4 registrirani vnašalci, ki skrbno dopolnjujejo portal.

Na delavnici smo spoznali projekt prostorske analize mreže, ki ga izvajata Narodna in univerzitetna knjižnica, Center za razvoj knjižnic in Urbanistični inštitut RS. Rezultat projekta je izdelava spletne aplikacije orodje za merjenje dostopnosti knjižnic. Aplikacija je namenjena združevanju statističnih podatkov o prebivalstvu in splošnih knjižnicah. S kartografskim vmesnikom lahko pregledujemo stanje mreže splošnih knjižnic v državi in pregled socidemografskih značilnosti potencialnih uporabnikov. Na portalu je možen prikaz kombinacije geografskih, demografskih in knjižničarskih podatkov (razdalja do najbližje knjižnice, število prebivalcev v okolici knjižnice).

Na koncu pa so bile predstavljene novice domoznanskega portala Kamra in nov projekt Brezplačna medknjižnična izposoja za končnega uporabnika, ki ga vodi OOK Ravne.

Literatura:

- <http://cezar.nuk.uni-lj.si/>
- <http://nukgis.civitat.com/>

Alenka Črnič,
Mariborska knjižnica

S Trdinovim literarnim pohodom skozi zgodovino do današnjih dni

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto je 4. julija 2015, ob 185. obletnici rojstva in 110. obletnici smrti Janeza Trdine v sodelovanju s planinskimi društvi: Pohodniškim društvom Novo mesto, PD Krka Novo mesto, PD Pohodnik Novo mesto, PD Šentjernej ter MO Novo mesto in Občino Šentjernej organizirala prvi Trdinov literarni pohod z namenom, da le-ta postane tradicionalen.

Janez Trdina je bil rojen 29. maja 1830 v Mengšu, vendar se je leta 1867 po nesrečnem poklicnem življenju na Hrvaškem preselil v Novo mesto, kjer je 14. julija 1905 tudi umrl. V Novem mestu se je včlanil v čitalnico, kjer se je povezal z meščani, še najraje je zahajal k preprostim ljudem na podeželje pod vznožje Gorjancev in v Belo krajino. Njegovi sprehodi so v njem na novo prebudili pisateljski dar, zaradi česar je imel pri sebi vedno majhno beležnico, v katero si je zapisoval pripovedi, ki jih je slišal. Rezultat njegovih zapiskov je bogata etnološka zbirka zapisov. O njih je Matija Čop že leta 1942 zapisal, da je Trdina »... z Bajkami in povestmi o Gorjancih postavil Gorjancem spomenik, kakršnega nima v naši literaturi razen Triglava nobena druga naša gora«.

Za te zapiske, ki jih je Trdina oblikoval v bogate zgodbe, smo Dolenjci zelo hvaležni in ponosni. Tako so že leta 1923 na pobudo Ferdinanda Seidla najvišji vrh Gorjancev preimenovali v Trdinov vrh. Planinsko društvo Novo mesto in Turistično društvo Novo mesto pa sta leta 1967 odprla Trdinovo pot, ki poteka po najlepših poteh Dolenjske. Ob tej priložnosti sta izdala tudi planinski vodnik s priloženim zemljevidom z naslovom Trdinova pot, ki je bil leta 1975 popravljen in dopolnjen.

Slika 1: Grad Gracarjev turn

Trdinova pot je zasnovana kot krožna pot, ki poteka po 153 km dolgi trasi, ki jo je mogoče prehoditi v štirih oz. petih dneh. Iz literature ni mogoče zaslediti, da bi Trdina to pot prehodil v enem delu. Njegova izhodišča so bila različna, saj je imel prijatelje v Hrastju pri Šentjerneju, Kostanjevici na Krki, Metliki, Semiču, Dolenjskih Toplicah in drugje. Lokacije, ki so vključene v planinsko pot, je Trdina obiskal in popisal. Pot vodi iz Novega mesta proti Frati, do Soteske v Rog (Baza20), od tam mimo opustelih kočevskih vasi na Gače in Mirno goro s katere se odpre čudovit pogled na Belo krajino. Pot nadaljujemo do Smuka mimo Jugorja na Trdinov vrh. Večji del poti je speljan po košenicah in grebenih Gorjancev, najvzhodnejša točka poti je Kostanjevica s Formo vivo in z muzejem v nekdanjem samostanu.

Ob poti je tudi kar nekaj gradov: Prežek, kjer je bival A. Smole, prijatelj F. Prešerna; Gracarjev turn, kjer je Trdina preživel veliko časa, ter gradovi Struga, Otočec, Stari grad, Hmeljnik ter samostan Pleterje.

Trdina se je največkrat na pot odpravil iz Bršljina ali Novega mesta kar peš ali pa je obiskal npr. grad Gracarjev turn v Hrastju in se od tam odpravil na Gorjance. Zasnova literarnega pohoda, ki ga organizira Knjižnica Mirana Jarca, temelji na povezovanju njegovih zapiskov s potmi, ki jih v svojih delih opisuje. Tukaj so predvsem v pomoč bogata zbirka Trdinovih del, ki ga knjižnica hrani, ter poznavanje poti, ki jih je avtor prehodil.

Ta izhodišča so odlični enodnevni izleti, ki jih lahko knjižnica organizira kot literarni dogodek. Rdeča nit literarnih pohodov so Bajke in povesti o Gorjancih. Z ostalimi Trdinovimi deli: Zbrani spisi, Izprehod v Belo krajino, Moje življenje, Podobe prednikov: zapiski Janeza Trdine ter Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev, ki jih je izbral in uredil Janez Logar, se udeleženci prireditve seznanijo tudi s samim avtorjem, njegovim življenjem, življenjem Dolenjcev ter spoznavanjem same pešpoti na Gorjance.

Potek poti

Ker je bil Trdina »pobratim« z lastnikom gradu Dragotinom Rudežem, se je prvi Trdinov literarni pohod pričel prav na gradu Gracarjev turn v Hrastju pri Šentjerneju. Rudež je imel zelo bogato knjižnico, ki jo je Trdina rad uporabljal, na gradu je imel tudi svojo sobo. Po vojni so sobo preimenovali v »Spominska soba Janeza Trdine«. V njej si je Trdina zapisoval vraže in zgodbe, ki so jih ljudje iz pod Gorjancev radi pripovedovali. Zapiski za Bajke in povesti o Gorjancih so bili narejeni prav v tej sobi, ki so si jo udeleženci pohoda po krajšem kulturnem programu lahko tudi ogledali.

Slika 2: Trdinova soba

Udeležence prvega Trdinovega literarnega pohoda je pot najprej z avtobusi vodila mimo izvira Minutnika do doline Pendirjevke, kjer so pohodniki slišali bajko o škratu Guglaju. Tu je bilo tudi izhodišče pohoda. Od tam je pot vodila do Gorjanskega jezera, kjer so se udeleženci pohoda osvežili ter slišali drugo bajko o Ukletem jezeru. Na Trdinovem vrhu je bil bogat kulturni program, pevke ljubiteljskega pevskega zbora Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto pa so zapele dve pesmi. Udeleženci pohoda so med drugim izvedeli, da se je Trdinov vrh v preteklosti imenoval Kukova gora.

Za samo popestritev programa je vse presenetil tudi udeleželec pohoda Maks Starc, ki je prebral svojo pesem o Janezu Trdini. Sledil je daljši postanek in malica. Od tam je pot vodila na Gospodično, kjer je Slavka Kristan povedala bajko o Gospodični. Pohod se je nadaljeval mimo Krvavega kamna, tam so pohodniki slišali tri krajše bajke o izvoru njegovega imena, ter nadaljevali pot do Miklavža, kjer se je pohod zaključil.

Slika 3: Bajko bere Marija Vodopivec iz KMJ

Prvi Trdinov literarni pohod se je pričel ob 7.30 pri gradu Gracarjev turn in končal ob 15. uri pri Miklavžu na Gorjancih. Pohod je bil namenjen odraslim, poleg tega pa je bilo prehojene tudi približno 650m višinske razlike. Samega pohoda se je udeležilo okoli 130 pohodnikov. Med udeleženci pohoda je bilo kar nekaj starejših in dva mlajša otroka, ki so kljub zahtevnosti prehodili celotno pot. Ob poti je bilo poskrbljeno tako za osvežitev kot tudi za hrano. Udeleženci so lahko izbrali tudi možnost, da so se z avtobusom odpeljali do Miklavža in potem pot nadaljevali peš do Gorjanskega jezera ali pa celo na Trdinov vrh.

Slika 4: Planinski vodnik Martin Luzar

Z dobrim sodelovanjem z organizatorji prireditve: Knjižnico Mirana Jarca Novo mesto, planinskimi društvi ter občinama Novo mesto in Šentjernej je bil udeležencem pohoda omogočen vpogled v skrivnostno »Spominsko sobo Janeza Trdine«, saj je redko dostopna, ker je grad v zasebni lasti. Bajke in povesti o Gorjancih smo predstavili ob poteh, ki so v bajkah opisane. Poleg dobro pripravljene programa pa je na kvaliteto prireditve prispevala tudi varnost in podpora planinskih vodnikov na sami poti, kar je vsem omogočilo, da so se udeleženci pohoda sprostili in prepustili bajkam in povestim ter Gorjancem, zaradi česar je bil dan polno doživet.

Besedilo in fotografije Nataša Franko,
Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

DBM v Slovenski čitalnici Štajerske deželne knjižnice: zaključek društvenih dejavnosti v adventnem Grazu (december 2015)

Prvi decembrski teden smo zaključili s poučnim in sproščenim izletom Društva bibliotekarjev Maribor v Gradcu. Na lep, sončen decembrski dan smo se zbrali knjižničarji iz različnih ustanov in se peljali čez avstrijsko mejo proti Gradcu. Pot je hitro minila, saj smo okušali sladke dobrote naših kolegic. Po prihodu v Gradec smo si najprej ogledali Štajersko deželno knjižnico Joanneum v muzejski četrti, nato pa smo se sprehodili po mestnih ulicah in uživali v prazničnem vzdušju. Najbolj privlačen del mesta je okolica Glavnega trga, imenovana Hauptplatz, kjer smo se ustavili na božičnem sejmu z ličnimi lesenimi stojnicami, ki privabljajo obiskovalce z božičnimi okraski in vonjem po kuhanem vinu ter punču. Mesto krasi domiselna in preprosta novoletna okrasitev ulic in stavb. Posebnost so tudi 50 ton težke ledene jaslice na dvorišču Deželne hiše. Nekateri so se podali z žičnico na Schlossberg, od koder je prekrasen razgled na mesto.

Nadvojvoda Janez je leta 1811 v duhu razsvetljenstva ustanovil muzejski sklop Joanneum, prvi avstrijski javni muzej Avstrije, s spodbujanjem vedoželjnosti in izobraževanja. V zbirki Joanneuma so okoli leta 1900 prevladoval vsebine iz naravoslovja, zgodovine, umetnosti in kulture. Iz muzeja so se kasneje razvile pomembne znanstveno-kulturne ustanove. Leta 1911 je bila 200-letnica modernega kulturnega kompleksa, muzejske četrti Joanneum, kjer danes delujejo Nova galerija Gradec, Multimedijske zbirke in Štajerska deželna knjižnica združene v funkcionalno in arhitektonsko enoto, povezano s podzemnim središčem za obiskovalce. V letih od 2009 do 2011 je potekala prenova in posodobitev knjižnice, leto kasneje je začela delovati. Čeprav se knjižnica nahaja pod zemljo, prehaja naravna svetloba v prostor izposoje gradiva in slovenske čitalnice skozi svetlobni stekleni stožec.

Slika 1: Vhod v Štajersko deželno knjižnico s svetlobnim stožcem

Knjižnica hrani bogato zbirko starejših knjig od letnic izdaje 1570 naprej in sedanje izdaje. Njihov fond šteje 700.000 naslovov za odrasle in otroke, elektronske knjige, zvočne posnetke, DVD-je in časopisno gradivo, ki ga digitalno arhivirajo. Posebna zbirka so dela štajerskih avtorjev. Del fonda se nahaja v prostem dostopu, starejše gradivo in dragoceni darovi posameznikov pa se naročajo pri knjižničarju iz skladišča.

Knjižnica hrani veliko število naslovov knjig in revij, ki so jih darovali pomembni ljudje. Tako je nadvojvoda Janez ob ustanovitvi 1. januarja 1812 daroval 30.000 knjig. Takrat je postala knjižnica deželna splošna knjižnica. Franz Graf von Sanrau je daroval knjige s področja političnih ved, naravoslovja, tehnologij in trgovine. Peter Roseggers je v letih 1933 – 1937 podaril bogato pesniško zbirko. Franz Graf von Egger je podaril knjige s področja botanike, zoologije in fizike.

Slika 2: Prosti kompakti za gradivo in posebne zbirke starejšega gradiva

Deželna knjižnica je prostorna in dostopna vsem bralcem, brez članarine in ponuja širok izbor gradiva z različnih področij: zgodovino, humanistiko, filozofijo, geografijo, naravoslovne vede ter zgodbe o deželi Štajerski, otroško in mladinsko književnost in gradiva v tujih jezikih (angleščina, francoščina, madžarščina, latinščina, hrvaščina in slovenščina). Najdemo lepo ohranjene koledarje iz leta okrog 1800, turški časnik iz leta 1593, geografske leksikone, prve izdaje avstrijskih pisateljev Petra Roseggerja, Petra Handkeja, Elfriede Jelinek. Izmed številnih knjig smo bili deležni ogleda Biblije in Pratique iz leta 1597.

Na spletni strani knjižnice lahko uporabniki dostopajo do spletnih katalogov različnih časovnih obdobij, in sicer spletnega kataloga za leto 1993, digitalnega listkovnega kataloga od leta 1945 do 1993, imenskega spletnega kataloga do leta 1945 ter e-libra, kjer je na voljo več kot 7000 različnih e-gradiv (e-knjige, e-avdio gradivo, e-časopisi in e-video gradivo). Do spletnega kataloga pridemo s povezavo <http://www.landesbibliothek.steiermark.at>.

V nadstropju knjižnice se nahaja časopisna čitalnica in čitalnica za uporabnike z veliko zbirko čitalniškega gradiva z naravoslovnih in družbenih področij.

Slika 3: Čitalnici

Knjižnica ima tudi oddelek za otroke in mladino, kjer je veliko prostora za preživljanje prostih uric ali ob knjigi ali ob računalniku.

Slika 4: Mladinski oddelek

V Štajerski deželni knjižnici je bila v letu 2013 odprta Slovenska čitalnica, ki se nahaja v prosto dostopnem delu knjižnice. Gradivo je podarila Republika Slovenija s podporo 32 slovenskih založb in Univerzitetne knjižnice Maribor, zajema pa naslednja področja: slovensko leposlovje, literarno in kulturno zgodovino, mladinsko in otroško leposlovje, učbenike Centra za slovenščino kot tuji jezik, prevode slovenske literature v nemščino, časopise ter prosto dostopne e-verzije in priročnike. Zunanji minister Karl Erjavec je ob otvoritvi podaril takratnemu ravnatelju Štajerske deželne knjižnice Christophu Binderju izvod knjige iz pomembne zbirke slovenskih prevodov Svetega pisma Biblia Slavica skupaj z znanstvenim komentarjem.

Slovenska čitalnica hrani mednarodno uveljavljeno humanistično knjižno zbirko Zora.

Ob odprtju je bilo v knjižnici na voljo 2.000 enot gradiva, z dostopom do spletnega kataloga deželne knjižnice DABISS. Spletna stran knjižnice ponuja novosti v Slovenski čitalnici, z izpolnitvijo obrazca pa lahko uporabniki predlagajo nakup gradiva. Odprta je od 9. do 17. ure.

Besedilo in fotografije Alenka Črnic,
Mariborska knjižnica

Slika 5: Izposojevalni pult v knjižnici; Slovenska čitalnica ob svetlobnem jašku

Slika 6: Slovenske knjige za mlade in odrasle bralce ter slovenski časopisi

Popis gradiva v čitalnici je dostopen na naslovu: <http://www.slovenska-citalnica-gradec.si/index.php/dejavnosti/izposoja-gradiva>.

V Slovenski čitalnici prirejajo številna predavanja, literarne večere in koncerte, ki so namenjeni kulturni izmenjavi ter krepitvi sodelovanja in povezovanja Avstrije in Slovenije. Do spletne strani slovenske čitalnice pridemo s povezavo: <http://www.landesbibliothek.steiermark.at/cms/beitrag/11966792/105557975>

Literatura:

https://www.museum-joanneum.at/fileadmin/user_upload/Presse/UMJ_Langtext_HR.pdf

<http://www.landesbibliothek.steiermark.at/cms/ziel/68699268/DE/>

<http://www.slovenska-citalnica-gradec.si/index.php/priporocamo/posebne-knjige>

<http://www.landesbibliothek.steiermark.at/cms/beitrag/11966792/105557975>

Intervju: Marko Matičetov, pesnik

Marko Matičetov (mimogrede, če se vam njegov priimek zdi znan, pa ne veste, od kod ... naj povem, da je Milko Matičetov njegov ded, prav tisti, ki je zbral Zverinice iz Režije, zraven pa pred pozabo rešil še najmanj tri tisoč rezijskih ljudskih pravljic) je zaposlen v Mestni knjižnici Piran – enoti Lucija kot bibliotekar. Morda se takrat, ko odhaja iz službe in počasi meri korake ob morju v Luciji, zapiše pesem: »Ko je morje mirno,/ je mir morja v zraku./ In mir neba v morju./ Modrina neba./ Na modrini morja./ Da ne veš več,/ kaj loči morje od neba./ Da ne veš več, če kaj.« Študiral je politologijo v Ljubljani in magistriral iz rasne problematike v Braziliji, kamor se zelo rad vrača. Predvsem pa je pesnik, ki pravi: »Zgodi se, da napišem pesem. Takrat sem srečen.« Svoje pesmi je zbral v knjigah V vsaki stvari je ženska (2006), Boš videl (2009), Lahko noč iz moje sobe, Brazilija (2013) in slovensko-portugalski zbirki Brazilija / Brasil (2016). Prve tri so izšle v založništvu KUD France Prešeren, zadnjo je založila Zveza Slovencev v Braziliji. Marko Matičetov pravi: »Vedno sem v dvomih, če bom še kaj napisal. Potem pa nekaj napišem in sem spet srečen. Kot takrat, ko sem napisal svojo prvo pesem.«

Slika 1: Marko Matičetov

ŠP: Marko, bi nam zaupal, kdaj je bil tisti prvi srečni trenutek, ko si napisal svojo prvo pesem?

MM: To je bilo 18. marca leta 2002. Ta datum sem si zapomnil, saj je po mojem rojstvu najpomembnejši datum v mojem (dosedanjem) življenju. Na ta dan, kot sem že zapisal, sem se drugič rodil. Star sem bil 18 let in od takrat – s presledki, obdobji molka in obdobji besede – pišem.

ŠP: Nekaj pesmi si objavil tudi v zborniku Pristanišče besed. Objavljaš morda še kje drugje?

MM: Objavljam v zadnjih letih v reviji Idiot. Če kaj napišem seveda, kar pri meni ni konstantno. Se mi pa ta revija zdi najboljša v slovenskem pesniškem prostoru, saj ima mlado in napredno uredniško ekipo, in krog ljudi, ki v njej objavlja, ni grupiran po raznih ozkih literarnih grupacijah, ampak je revija odprta za vsakogar, za katerega uredništvo presodi, da je njegova literatura dovolj dobra za objavo.

Besedilo in fotografije Alenka Črnič,
Mariborska knjižnica

Nekatere številke so objavljene tudi v tujih jezikih in vabijo tuje avtorje (do sedaj so izšle številke v angleščini, nemščini, srbohrvaščini, pripravljala se tudi v španščini), in vsaka nova izdaja številke je kar velik, tudi mednarodni dogodek. Prav tako so revije v e-obliki dostopne na njihovi spletni strani, kar je v današnjem času nujno.

ŠP: Tvoje pesmi so kratke, pa vendar ne tako kratke kot haiku. Vseeno v njih z zelo malo besedami poveš veliko ... Si se v tem po kom zgledoval?

MM: Pri tem se nisem zgledoval po nikomer. Želel sem izumiti čisto svoj slog, je pa res tudi to, da mi je tak slog pač pisan na kožo in se mi ni bilo treba na silo nekaj truditi, saj tako znam pisati in ne kot nekateri, ki znajo pisati na dolgo in široko. Prevladujoči tok v sodobni poeziji pa se nagiba k pesmi v prozi, a to me niti posebno ne zanima. Prava poezija je nadčasovna in se ne ozira na prevladujoče tokove.

ŠP: Zdi se, kot da se v svojih pesmi včasih rad poigravaš z besedami ... Je morda to tudi vpliv tvojega dedka Milka Matičetovega? Brez ljubezni do jezika, domišljije in pravljčnosti najbrž ne bi mogel zbrati toliko dragocenega ljudskega pripovednega gradiva. Je dedek to ljubezen prenesel nate?

MM: Od njega sem se marsikaj naučil glede rabe lepega, ljudskega slovenskega jezika. Od nikogar izmed slovenskih piscev nisem videl lepšega jezika – ne pretiram –, kot ga je pri svojem pisanju strokovnih in poljubnih člankov gojil moj dedek. To je morda zato, ker se slovenščine ni naučil v šolah (v njegovih šolah so govorili italijansko), in se je pri rabi jezika zgledoval po ljudskih pravljicah in pesmih. Tako me je vedno popravljaj, če sem npr. uporabil besedo "preko". Je rekel, da to ni lepo, saj rečemo "čez tri gore, čez tri vode, čez tri zelene travnike". Prav tako je vedno uporabljal veznik "in", tudi če se je več kot dvakrat (kar ni v skladu s šolskimi pravili) ponovil v povedi in nikoli veznika "ter" – saj ter-a v pogovornem jeziku nihče ne uporablja. Tudi v moji poeziji ga ne boste našli. Na tak način sem se naučil marsikaj od svojega dedka in tudi babice slavistke, ki je sodelovala pri njegovem raziskovalnem delu.

ŠP: Pišeš predvsem o ljubezni in poeziji, v pesniške vrstice pa slikovito loviš trenutke dneva, občutja in miselne utrinke.

MM: To vse sodi zraven, kajne. Pišem ... težko je reči o čem. Življenje je tako razgibano, da je težko v pesem vključiti eno samo tematiko.

ŠP: V pesmih je opaziti tudi vpliv okolja, v katerem živiš: morje, obala, nebo...

MM: Seveda, najbrž če bi živel na Gorenjskem, bi bila moja poezija drugačna. Namesto morja bi bile v njej gore. Prostor določa vsakega pesnika.

ŠP: Zdi se mi, da velik del tvojega srca pripada Braziliji... V svoji sobi v Luciji sanjaš o Braziliji. Kdaj in kako se je rodila ta ljubezen?

MM: V Brazilijo sem prvič potoval leta 2007 in od takrat se vanjo stalno vračam. V moji poeziji Brazilija nastopa kot metafora življenja, saj življenje v Braziliji kipi na vsakem koraku. Pleše se sredi ulice, tudi izven uradnega karnevala, in poletje traja celo leto. Očarala me je tudi portugalščina, ki sem se je naučil, in ko jo enkrat znaš, je ne moreš kar tako zanemariti, da bi čepel samo doma v Sloveniji in govoril samo po slovensko.

ŠP: Napisal si tudi: »Moj življenjepis se začne, ko sem začel pisati pesmi.« Napisal pa si tudi, da si poezijo našel v Riu de Janeiru ...

MM: Res je, če je pa Rio de Janeiro najlepše mesto na svetu. Cidade maravilhosa (čudovito mesto), kot mu pravijo njegovi prebivalci – carioce. Ni lepšega kot preživeti dan na Copacabani ali Ipanemi in opazovati sončni zahod za griči nad Riom. In ko sonce zaide, se dan še ne konča. Takrat se najboljši del dneva – noč – šele začne.

ŠP: Bi lahko primerjal Slovenijo in Brazilijo? Vidiš kake podobnosti ali samo razlike?

MM: Podobnosti vidim morda v zeleni barvi, ki je kot zaščitnica gozdov simbolična barva tako za Brazilijo kot za Slovenijo. Le da imajo oni tropske gozdove, mi pa naše. Ljudje pa so si v kulturnem smislu precej drugačni. Brazilci so veliko bolj družabni, pristrčni in odprti. Tudi sam se spremenim, ko grem tja. In se spet povrnem v prvotno »slovensko stanje«, ko pridem nazaj.

ŠP: Najbrž si v Braziliji kdaj obiskal tudi kako knjižnico? Kakšne so knjižnice v Braziliji in kakšna je bralna kultura Brazilcev?

MM: Obiskal sem jih kar nekaj. Splošne knjižnice za našimi zaostajajo za kakih 50 let. Njihov knjižni fond je sestavljen bolj ali manj iz starih knjižnih darov, nabavne službe za nove knjige sploh nimajo. Vsaj po policah sodeč, na katerih sem videl samo stare, obrabljene knjige, in tu pa tam kako (podarjeno) novost. Nekatere knjižnice po manjših mestih tudi še nimajo vzpostavljene računalniške izposoje gradiva in beležijo izposoje na roke. Da ne govorim o tem, da nimajo vzajemnega kataloga, ampak ima vsak knjižnica svojega – če ga sploh ima. Le študijske knjižnice, ki pa jih nisem veliko obiskal, so bolj razvite, a vseeno ne tako kot naše, saj nimajo tako dobrega sistema, kot je naš Cobiss, na katerega smo lahko v Sloveniji zelo ponosni.

ŠP: Ali tudi v njihovih knjižnicah organizirajo literarne večere, ure pravljic, pesniške večer in druge vrste prireditve?

MM: Tudi kar se tega tiče, je moj odgovor podoben prejšnjemu. Glavnina teh dogodkov odpade na knjigarne, ki so pač v privatnih rokah.

Tudi ljudje, ki berejo, kupujejo knjige v knjigarnah, saj v knjižnicah, kot rečeno, ni knjižnih novosti. To pa zato, ker v državi ni dovolj javnega denarja (ga prehitro pokradejo), da bi država financirala javne storitve – šolstvo, zdravstvo, knjižničarstvo idr. – in je vse prepuščeno lastnim finančnim zmožnostim posameznika. To pomeni, da si revni sloji ne morejo privoščiti novo izdane knjige, ker je ne morejo kupiti v knjigarni. Berejo lahko torej samo bogati. Ta slika družbeno razslojene Brazilije mi nikakor ni všeč in o tem sem tudi pisal v svoji magistrski nalogi, ko sem sicer raziskoval družbeno neenakost glede na rasno pripadnost, ki je v Braziliji tudi velika. Rad bi sodeloval pri napredku brazilske družbe, vendar še iščem načine, kako. Zaenkrat sem o Braziliji samo pisal, a tudi to je že nekaj.

ŠP: Iz ene tvojih pesmi izvemo, da si tudi v Braziliji na glas bral svoje pesmi, in to kar v slovenskem jeziku. Ampak to ni bilo v knjižnici ... Nam lahko poveš, kje vse se v Braziliji še na glas bere iz knjig?

MM: Bilo je na nekem literarnem večeru, v čudovitem ambientu pod Sladkornim stožcem, sredi Ria. Pesmi nisem bral, ampak na pamet recitiral, kakor to vedno počnem in kakor so na moje presenečenje počeli tudi številni drugi (v Sloveniji se ponavadi pesmi samo bere in ne recitira). Poezija je bila spremljana tudi z glasbo, z brazilsko, živahno glasbo, da so nekateri še zaplesali zraven. Skratka – živo nasprotje naših literarnih večerov, kjer občinstvo, če ga sploh je kaj, negibno sedi.

ŠP: So večeri, kjer nastopajo »tujci«, pri njih pogosti?

MM: V mestih, kot sta Rio in São Paulo živi precej tujcev, tako da se v teh mestih lahko zgodi, da na večer pride tudi kak tujec, kot sem prišel jaz. In o tem večeru napisal to pesem: »Brazilcem na nekem manjšem literarnem/ večeru sredi Ria – sedimo v krogu –/ recitiram svoje pesmi v slovenščini./ Moje besede, ki jih nihče ne razume,/ napolnijo prostor./ Takrat, v čisti nerazumljenosti,/ se mi moje besede zazdijo najbolj moje.// Ravno takrat, ko se drugim v krogu zazdim/ prvič tuj.«

ŠP: Ker sva že omenila tvojega dedka – kako pa je v Braziliji ohranjeno ljudsko pripovedno izročilo? Ali je pripovedovanje v družini, vrtcu, šoli, v knjižnicah običajno?

MM: Kar je ljudskega izročila, ga je ostalo največ od staroselskih Indijancev. Del njihovega izročila si nam približala tudi ti s prevodom knjige Krakajoči papagaj, ljudskih pravljic iz Brazilije, ki jih je zapisala Francesca Lazzarato. Žal je odnos večinskega prebivalstva do indijskega precej slab. Staroselski Indijanci so drugorazredni državljani, ki jih država ne zaščiti in se ne briga kaj dosti za njihovo kulturo. Tudi indijski jeziki, ki naj bi jih bilo v Braziliji še 120, izumirajo.

Pripovedovanje indijskih ljudskih pravljic v javnih šolah, vrtcih in knjižnicah torej zaradi mačehovskega odnosa države do indijske kulture ni običajno, morda pa to izvajajo Indijanci sami v svojem zasebnem življenju. Prav tako je Brazilija bogata z afriško kulturo in zagotovo obstaja tudi kaj afriškega izročila, ki so ga afriški sužnji, dokler je trajalo suženjstvo (ukinjeno je bilo leta 1888), prinesli na brazilsko tla. Indijanci in Afričani so tudi obogatili portugalsčino s svojimi izrazi, tako da se brazilška portugalsčina nekoliko razlikuje od evropske na Portugalskem, predvsem pa je veliko bolj zveneča in pojoča.

ŠP: Je tvoja zadnja dvojezična izdaja opusa pesmi Brazilija zahvala in/ali poklon tej deželi, ki se te je tako globoko dotaknila, in njenim ljudem? Kako so jo sprejeli tvoji brazilski prijatelji?

MM: Knjiga je nekakšen poklon tej deželi. Ne vem, če je še kakšna pesniška knjiga, razen ta moja v slovenščini, ki je v celoti posvečena Braziliji. Knjiga je ravnokar natisnjena (intervju je potekal februarja), in marca nesem sto izvodov v Brazilijo, ko grem še devetič v zadnjih nekaj letih tja. Tako da odzivov Brazilk in Brazilcev še nimam, ker je še niso brali, a na spletu znanci že kažejo zanimanje in si bodo knjigo kupili. Prodajala jo bo Zveza Slovencev v Rio in São Paulu, kjer se je v zadnjih letih vzpostavila precej živahna skupnost ljudi, ki se kot bližnji ali daljni potomci Slovencev učijo slovensko in za katere je izdaja teh dvojezičnih pesmi o Braziliji prišla kot naročena. Ravno zato je izdajo knjige financirala Zveza Slovencev v Braziliji, jaz pa sem našel prevajalko, Brazilko Thaís Caroline Schmitt Vrečko, ki živi v Mariboru, in pri njenem prevodu tudi sam sodeloval.

ŠP: Kot knjižničarka te bom kot knjižničarja vprašala: ali rad bereš, kaj ti pomenijo knjige in katere so tvoje najljubše knjige?

MM: Berem rad in berem dosti, vse vrste literature od poezije do proze in tudi strokovne literature o družbi, politiki, zgodovini ... Kar izide v Sloveniji, si ponavadi sposodim v knjižnici, da prihranim denar za potovanja, na potovanjih pa potem, če le imam kaj viška denarja, knjige tudi kupujem in jih imam že precej v portugalskem in španskem jeziku doma v Sloveniji. Morda jih bom kdaj obdelal, da bodo dostopne v sistemu Cobiss.

ŠP: Rad imaš življenje in rad si srečen. Sreča je v tvojih pesmih, srečo in ljubezen si odkril tudi v pesmih prijatelja Denisa Rosande, kakor si zapisal v spremni besedi k njegovi knjigi Barve svetlobe. Tvoje pesmi nam povedo, da je življenje lahko zelo preprosto, če le človek zna prisluhniti samemu sebi in opazovati svet z naklonjenostjo in morda z malo humorja in igrivosti. Kaj te še dela srečnega?

MM: Branje, ki sem ga že omenil in zavzema velik del mojega prostega časa. Druženje z ljudmi, ko ne berem.

Gledanje televizije, predvsem nogometa, ko ne berem in se ne družim. In dopust dvakrat na leto po več tednov, ki ga zaposleni v javnem sektorju nimamo malo.

ŠP: Lahko v kratkem zopet pričakujemo tvojo novo zbirko pesmi?

MM: V kratkem ne, na dolgi rok pa morda ja. Imel sem dolgo obdobje, ko nisem nič napisal, a v zadnjem času sem spet nekaj, s čimer sem zadovoljen. In te pesmi bojo – še ne vem, koliko jih bo – prej ali slej izšle.

ŠP: Marko, hvala, da si svoje misli podelil z mano in bralci. Veliko srečnih trenutkov še naprej!

MM: Hvala tudi tebi za zanimiva vprašanja.

Špela Pahor,
Mestna knjižnica Izola

Knjižne POPslastice z Ano Marijo Mitič: »Upajte in dovolite si!«

Za Ano Marijo Mitič, moderatorko, stand up komedijantko, improvizatorko, voditeljico TV oddaj in igralko, prav gotovo lahko zatrdimo, da je »obraz, ki ima svoj glas«. Še nenavadno umirjena pred nastopom je na odru dobesedno zacvetela. Mladih njene hudomušne domislice in prekipevajoča energija ni pustila ravnodušnih.

Slika 1: Ana Marija Mitič

Branje je ključni del njenih priprav na nastop.

Z improvizacijo se je začela ukvarjati že v srednji šoli, od takrat pa je prehodila dolgo in naporno pot.

Kljub temu, da na odru vse zgleda enostavno in spontano, v resnici ni tako. V vsak nastop je namreč vložena ogromno truda in izobraževanja. Branje knjig je ključni del njenih priprav na nastop. »In ne, v knjižnici mi niso plačali, da to povem. Tako je res.« Dejstvo, da je ženska, ji pri njeni poklicni poti ni bilo ravno v pomoč. »Odziv obiskovalcev, ko pride na oder moški, je še vedno drugačen, kot če pride ženska in so nekoliko bolj zadržani. Včasih se zdi, da se moramo ženske še bolj dokazati.« Sicer pa je prepričana, da ženske odlikuje predvsem sposobnost prisluhniti sogovorniku, v prid pa sta jim tudi ženstvenost in milina.

»Če nisem dovolj dobra, naj me občinstvo izpljune.«
Akademije za gledališče, radio, film in televizijo ni obiskovala in kot pravi »je živi dokaz, da se da tudi brez nje«. Od nekdanj si je namreč želela študirati medicino, vendar jo je pred diplomom pot pač zanesla drugam – v svet gledališča in zabave.

Ekipe, ki bi ji pomagala pri njenem nastopu, nima. Sama skrbi za vse, vključno seveda s pisanjem besedil. Gradivo za svoje domislice črpa predvsem iz vsakdanjega življenja. Pravi, da smo Slovenci izjemno zahtevno občinstvo. »Izobraženo in kritično, še predvsem do poustvarjanja dela drugih. In prav je tako. Hkrati pa smo Slovenci zmožni sprejeti šale na lastni račun in znamo primerno nagraditi tistega, ki dobro dela. Če nisem dovolj dobra, naj me občinstvo izpljune.«

»Smisel mojega poklica je, da se zabavamo.«
S tremo že dolgo nima več pretiranih težav, bolj čuti odgovornost do občinstva. Mladim, ki imajo pred nastopom tremo, svetuje, naj si svoje občinstvo predstavljajo v spodnjem perilu. Tako bo nastop veliko bolj sproščen in zabaven. Izdala pa je še skrivnost sproščanja pred nastopom s pomočjo napihovanja rdečega balona, kamor vpihnesh vse slabe misli in strahove ter na ta način opraviš z njimi. Tudi sicer svetuje reševanje morebitnih konfliktov s pomočjo humorja. Seveda pa je pri tem potrebno paziti, da koga ne užalimo. Linija humorja je namreč izredno tanka, humoristi pa se ves čas gibajo po njej. Če odstopaš, si bodisi nezanimiv, bodisi žaljiv. Pozitivnih kritik je izjemno vesela, prav tako negativnih, če so konstruktivne. V nasprotnem primeru se potruji, da ji ne pridejo do živega, prav tako kot tudi obrekljivi članki v rumenem tisku, ki jih pospremi, kako drugače, kot z oblico humorja. In kaj njo spravi v smeh? »Kakšen zares neumen vic.«

»Vsi smo malo bipolarni.«
Če si humorist, pa še ne pomeni, da si vedno nasmejan in dobre volje. Pogosto so »žalostni klovn ali mladi Wertherji« (Gothejevo T rpljenje mladega Wertherja). Kot vsi imajo dobre in slabe dneve, bremenijo jih še pričakovanja drugih, da jih bodo nenehno zabavali.

»Filmi so super, ampak jaz imam raje knjige.«
S pomočjo knjige si ustvariš svoj film in razvijaš svoj domišljjski svet.

Dobra knjiga je tista, za katero čutiš, »da nekdo govori, tako kot ti«. Včasih se zgodi, da je knjiga »na prvi pogled malo mimo, ampak kmalu ugotoviš, da ima svoj smisel«. To se ji je zgodilo ob prebiranju Bartolovega Alamuta, ki ga toplo priporoča v branje. Tudi sicer rada prebira predvsem knjige slovenskih avtorjev, je pa tudi ljubiteljica Prešernovih poezij in poezije na sploh. Mimogrede je mladim na svoj način zrecitala Gradnikovo Eros – Tanatos in namignila, da je pogosto koristno znati na pamet kakšno pesem.

Slika 2: Pogled na oder

Žal literature na tematiko improvizacije ni veliko, je pa izpostavila knjigo Improvizacije za gledališče, v kateri najdete tudi zelo uporabne igre, kot je denimo igra asociacij, s katerimi treniraš svoj um, saj so »hitri klikerji bistveni pri delu improvizatorja«.

Slika 3: Pogovor z Ano Marijo Mitič

Druga knjiga, ki ji je pomagala na začetku kariere, pa je prav tako praktično naravnana knjiga Improvizacijske vaje.

Ne glede na to, s katerim področjem se bodo ukvarjali, pa mladim svetuje: »Sreča je na strani pogumnih. Vse se da, samo upati si je treba, pri tem pa bodite malo »out of the box« (izven okvirjev). Če se ne podaš na pot, ne veš, kam prideš.«

Pokrovitelj prireditve: Janko Team d. o. o.

Bojana Medle,
Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

Knjigobežnice

V letu 2015 sem se kot predsednica DBG odločila, da s projektom Knjigobežnice prvič prijavim Društvo bibliotekarjev Gorenjske na razpis Mestne občine Kranj, Kultura 2015. V izvršnem odboru se trudimo, da bi postalo društvo prepoznavno na občinski in regionalni ravni. Izdelava in postavitve malih lesenih hišk z našim logom se nam je zdelo dobra ideja za prvi projektni poizkus.

Knjigobežnice so slovenska podružnica širše iniciative "Little Free Library", ki spodbuja ljudi k branju in izmenjavi dobrih knjig. Male lesene hiške omogočajo, da so knjige vremensko zaščitene in dostopne ljudem. Vse skupaj deluje na način: "Vzemi knjigo, podari knjigo". Knjigo, ki jo želite podariti, pustite v eni od hišk. V knjigo lahko zapišete tudi sporočilo za nove bralce in objavite njeno fotografijo na socialnem omrežju Facebook, v skupini z imenom Knjigobežnice. Tako oglašujete dobre knjige in posamezno hiško. Knjigobežnice so dostopne celo leto in nagovarjajo tako naključne mimoidoče kot tudi turiste in načrtne iskalce posameznih knjižnih naslovov.

O projektu smo se v društvu pogovarjali več kot leto dni. Potrebno je bilo preučiti možnosti financiranja, izdelave in umestitve hišk v prostor. Začetna pobuda je prišla s strani naše članice Anje Peternelj in sprva smo razmišljale o enostavni izdelavi hišk iz doma nabranih materialov. Ko smo uspeli na razpisu, smo se v izvršnem odboru odločile, da morajo biti hiške narejene iz kvalitetnega lesa, primerno vremensko zaščitene in enotnega estetskega izgleda. Odločile smo se za prepoznavno in enostavno celotno podobo. Za obliko hišk smo sprejele na spletu javno dostopen načrt v obliki ptičje hiške – kosovnice. Deležne smo bile nekaterih kritik o njihovem volumnu, češ da v njih ni prostora za otroške slikanice. Naš osnovni cilj je bila dobra leposlovna knjiga in ne ravno slikanica, zato si pripomb nismo preveč vzele k srcu.

Članica izvršnega odbora društva, Milena Enci iz Mestne knjižnice Kranj, je sodelovala z mizarjem, ki je po načrtu za društvo izdelal pet lesenih hišk, ki so bile predmet javnega razpisa. Za primeren, odporen les, vratca, zapirala in druge ustrezne materiale je poskrbel zavod Pangram iz Kranja. Akademsko slikarka Kaja Urh je oblikovala celotno podobo napisov in nalepk. Hiške so preproste, naravne in s svojim izgledom ne posegajo v okolje.

Slika 1: Končni izgled knjigobežnice, Foto: Kaja Urh

Društvo seveda ne deluje samo v Kranju, ampak je regijsko, zato smo se že na začetku odločile, da izdelamo hiške tudi za druge gorenjske kraje. Imele smo načrt in vizualno podobo. Članice izvršnega odbora društva iz drugih gorenjskih občin so se potrudile in v sodelovanju s svojimi knjižnicami ali domačimi mojstri izdelale štiri dodatne hiške. Pobudnica ideje o izdelavi knjigobežnic, Anja Peternelj iz Občinske knjižnice Jesenice, se je izdelave lotila kar sama.

Njena hiška se nahaja v Teater baru na Jesenicah. Ta hiška, ki nima vratc, saj jo najdemo v zaprtem prostoru.

Slika 2: Knjigobežnica v Teater baru na Jesenicah, Foto: Anja Peternelj

Silva Kos iz knjižnice Antona Tomaža Linharta Radovljica je z domačo podporo izdelala knjigobežnico, ki danes razveseljuje obiskovalce otroškega igrišča ob Pubu Jurček v Begunjah na Gorenjskem. Hiška je posebna, saj jo krasijo dodatna kovinska streha. Za poseben efekt pa poskrbita modra barva in bež napis.

Tina Oman in Ana Marija Miklavčič iz Knjižnice Ivana Tavčarja Škofja Loka sta se o pomoči pri izdelavi knjigobežnice dogovorili z direktorjem knjižnice, izdelal pa jo je Matjaž Hafner. To je najbolj pisana knjigobežnica, saj jo krasijo ročne poslikave likovne pedagoginje Saše Ambrožič. Nameščena je ob dvigalu v veleblagovnici Nama, ki vodi v mladinski oddelek knjižnice.

V Knjižnici dr. Toneta Pretnarja Tržič so se odločili, da bodo neodvisno od naših načrtov izdelali nekoliko večjo knjigobežnico, ki so jo namestili v Zdravstveni dom Tržič. Tudi to hiško krasijo poslikave, katerih avtorica je Darja Zupan. Hiška je brez vratc, saj se nahaja v zaprtem prostoru. Za njeno uredjenost skrbi naša članica Martina Klemenčič.

Slika 3: Knjigobežnica v ZD Tržič, Foto: arhiv Knjižnice dr. Toneta Pretnarja Tržič

V Kranju nas je po izdelavi hišk čakal še drugi del projekta. Potrebno je bilo najti zainteresirane lastnike stavb in lokalov, ki so bili pripravljeni sprejeti naše hiške. Sprva smo imele v mislih postavitve hišk na javnih površinah. Kmalu sem ugotovila, da to nikakor ni dobra ideja, ker bi morali pridobiti lokacijska dovoljenja, poleg tega pa bi bile hiške bolj izpostavljene vandalizmu. Lokacije, kamor smo želeli postaviti hiške, so bile izbrane premišljeno in iz več razlogov. Prvi je bilo torej lastništvo, eden izmed zelo pomembnih pa, da se v bližini zadržuje ali hodi mimo veliko število ljudi.

To naj bi bili tudi prostori, ki nudijo možnost branja knjig. Stike z lastniki mi je pomagala vzpostaviti članica društva Petra Puhar Kejžar.

Prva lokacija, kjer se mi je zdelo, da bi sprejeli hiško, je bilo športno otroško igrišče Gibi Gib pri kranjskem letnem bazenu. Na igrišču in v okolici se zadržuje veliko število ljudi. To so odrasli, ki pripeljejo otroke na igrala, vmes imajo pa nekateri tudi čas za prebiranje knjig. Lastniki so bili takoj zainteresirani in tako je bila naša prva knjigobežnica pritrjena in ponujena širši javnosti.

Slika 4: Knjigobežnica na športno otroškem igrišču Gibi Gib, letni bazen Kranj, Foto: Maja Vunšek

Drugo hiško sem ponudila lastnikom Kavka kava bara na Maistrovem trgu, ki se nahaja na začetku starega dela Kranja. Hiška je tukaj »premična«, kar pomeni, da jo vsak dan postavijo drugam, poleti in ob sončnih dneh je postavljena pred lokal.

Slika 5: Knjigobežnica pred Kavka kava barom, Maistrov trg Kranj, Foto: Maja Vunšek

Tretja hiška je dobila svoje mesto v Zdravstvenem domu Kranj. Ni potrebno posebej poudarjati, da se čakalne vrste v čakalnicah merijo v urah. Ob branju knjige čas mineva hitreje.

Če smo umestili eno hiško na začetek starega mestnega jedra, je bila ideja, da ne smemo pozabiti tudi na konec mesta. Tam se nad sotočjem Kokre in Save nahaja Café Galerija Pungert, kjer je bila lastnica nad idejo tako navdušena, da mi je hiško dovolila pritrčiti kar na fasado hiše. Ta hiška se tudi najbolje oglašuje in je zaživela s pravim namenom.

Slika 6: Knjigobežnica na Café galeriji Pungert, Foto: Maja Vunšek

Zadnjo hiško sem si želela postaviti v bližino železniške postaje v Kranju. V neposredni bližini je pred časom zaživel umetniški alternativni center, imenovan Trainstation Squat. Knjigobežnica je pritrjena na rob hiše in se nahaja ob prometni poti na železniško postajo.

V lokalno okolje smo tako uspešno umestili vse izdelane knjigobežnice. In po tem se je vse skupaj šele začelo. Hiške je bilo potrebno napolniti z zanimivo literaturo in kar je bilo najbolj pomembno, potrebno jih je bilo oglaševati, jih predstaviti ljudem. Vse članice izvršnega odbora društva smo prevzele skrb za vsebino knjigobežnic. Hiške smo prve mesece po postavitvi obiskovale vsaj enkrat tedensko in jih polnile s knjigami. Ugotovile smo, da so knjige sprva samo zginevale. Kasneje smo se odločile, da jih v izogib preprodaji opremimo z društvenim žigom.

Prvi prispevek o naših knjigobežnicah je bil v Deželnih novicah. Sledil je prispevek o hiškah na Radiu Kranj, objave v mesečniku Kam? V Kranj! in TV prispevek na Gorenjski TV. Skrbele smo za objave na FB-strani našega društva www.facebook.com/dbgor/, najboljša reklama pa je bila objava prispevka v Kranjčanki, ki jo brezplačno prejmejo vsa kranjska gospodinjstva.

V Društvu bibliotekarjev Gorenjske smo prepričani, da so knjigobežnice dodana vrednost za Kranj in Gorenjsko, saj pripomorejo pri širjenju bralne kulture. Nekaterim predstavljajo zabavo, za druge načrten obisk določenih lokacij, tretje pa spodbujajo k drugačnemu preživljanju prostega časa. Namen projekta ni bil samo podarjanje knjig in s tem čiščenje domačih zalog. Pomembno je bilo, da kroži dobra vsebina, za katero smo si želeli, da potuje iz rok v roke.

Darovalce in najditelje smo nagovorili, naj fotografirajo knjigo in sliko objavijo na spletni strani www.facebook.com/groups/knjigobeznice/, kjer se nahaja tudi zemljevid z lokacijami vseh knjigobežnic po Sloveniji. Objave na spletu pripomorejo k sledenju knjig in morda bo nekoč mogoče ugotoviti, katera izmed njih je zamenjala največ bralcev in prepotovala največ kilometrov.

Vsaka novost potrebuje svoj čas in zato se bomo v DBG trudili, da bodo naše knjigobežnice sčasoma postale domače vsem, ki verjamejo v tiskano knjigo. Papir ima namreč ta čar, da ga lahko podarimo naprej. Ljubitelji knjig, vabljeni k izmenjavi!

Slika 7: Knjigobežnice, Foto: Maja Urh

DBG
Društvo bibliotekarjev Gorenjske

Maja Vunšek,
Društvo bibliotekarjev
Gorenjske

Izobraževalni seminar COBISS/OPAC za pedagoške delavce OŠ Prule

Nadaljnje izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev se lahko izvaja v času šolskih počitnic in tako je bilo z letnim delovnim načrtom določeno, da se bo pedagoški kader naše šole izobraževal v času oktobrskih počitnic (kot predvideva tudi Pravilnik o šolskem koledarju za osnovne šole). Ravnatelj je izbral šolskega knjižničarja, ki je pripravil izobraževanje o COBISS/OPAC-u. O izobraževanju so bili vsi pravočasno obveščeni na rednem mesečnem sestanku. Dobili so pisno obvestilo, navodilo (naslov spletne učilnice ter navodilo in ključ za vpis) in časovni okvir izvajanja seminarja ter e-naslov, na katerega so lahko v naprej sporočili svoja morebitna vprašanja.

Slika 1: Celotno poglavje v spletni učilnici, namenjeno seminarju, vendar vsi elementi niso bili vidni v naprej. V pomoč so bili tudi v naprej posneti video vodiči o posameznem segmentu dela (knjižničar je nazorno po korakih posnel potek posameznega koraka dela s COBISS-om).

Osemurni seminar se je izvajal na šoli, po določeni časovni in prostorski razporeditvi. Vsak udeleženec je imel svoj prenosni računalnik in dostop do spletne učilnice. Pred pričetkom seminarja je bilo potrebno preveriti ali vsi vedo svojo številko izkaznice ter geslo za dostop do Moje knjižnice. Kdor tega podatka ni vedel, je potrebno prejel od knjižničarja. Vsebina seminarja je bila vezana na predstavitev sistema COBISS ter OPAC-a. Najprej je bilo nekaj minut namenjenih vpisu zamudnikov v učilnico, pregled učilnice ter test delovanja povezav. Sama seznanitev in pregled kataloga ter dostop je bila večini že znana. Kot na vsakem seminarju so nekateri le nadgradili svoje znanje, drugi so se seznanili s podrobnostmi, za nekatere pa je bilo vse novo. Udeleženci so po korakih podrobneje spoznavali OPAC, iskanje in vrste iskanj, zadolžnico ter vmesnik Moja knjižnica (rezervacija, podaljševanje gradiva...).

Knjižničar je na i-tabli prikazoval teorijo ter primere, nato za reševanje odprl posamezen kviz in udeleženci so preizkušali svoje pridobljeno znanje. Udeleženci so se za reševanje kvizov posluževali osnovnega in izbirnega iskanja, pred zahtevnejšimi nalogami pa so bili najprej seznanjeni z načinom ukaznega iskanja, nato pa so naloge reševali z ukaznim iskanjem. Dobrodošlo je bilo tudi sodelovanje, saj so si udeleženci med seboj lahko pomagali in izmenjali rešitve ter namige. Imeli so tudi veliko vprašanj (za knjižničarja) ter tako skupaj prišli do rešitev in novih bližnjic, napotkov in znanj. Zadnji kviz je bil povzetek celotnega dela, zastavljeni so bili različni tipi vprašanj ter naloge, ki so bile skup vseh predhodno obravnavanih strategij. Ob koncu so vsi udeleženci izpolnili anketo, s katero so podali mnenje o izobraževanju ter zamisli za prihodnja izobraževanja.

Porabljeni čas	Vprašanje 1 /16,67	Vprašanje 2 /16,67	Vprašanje 3 /16,67	Vprašanje 4 /16,67	Vprašanje 5 /16,67	Vprašanje 6 /16,67	Ocena/100,00
2 min 10 s	0,00 ✗	16,67 ✓	16,67 ✓	0,00 ✗	16,67 ✓	16,67 ✓	66,67
3 min 50 s	16,67 ✓	16,67 ✓	16,67 ✓	16,67 ✓	16,67 ✓	16,67 ✓	100,00
1 min 37 s	16,67 ✓	16,67 ✓	16,67 ✓	0,00 ✗	16,67 ✓	16,67 ✓	83,33
1 min 55 s	16,67 ✓	16,67 ✓	16,67 ✓	0,00 ✗	16,67 ✓	16,67 ✓	83,33
50 s	16,67 ✓	16,67 ✓	16,67 ✓	0,00 ✗	16,67 ✓	16,67 ✓	83,33
3 min 54 s	16,67 ✓	16,67 ✓	16,67 ✓	16,67 ✓	16,67 ✓	16,67 ✓	100,00
4 min 37 s	16,67 ✓	16,67 ✓	16,67 ✓	0,00 ✗	16,67 ✓	16,67 ✓	83,33
1 min 41 s	16,67 ✓	16,67 ✓	16,67 ✓	0,00 ✗	16,67 ✓	16,67 ✓	83,33
2 min 31 s	16,67 ✓	16,67 ✓	16,67 ✓	0,00 ✗	16,67 ✓	16,67 ✓	83,33
1 min 27 s	16,67 ✓	16,67 ✓	16,67 ✓	0,00 ✗	16,67 ✓	16,67 ✓	83,33
1 min 25 s	16,67 ✓	16,67 ✓	16,67 ✓	0,00 ✗	16,67 ✓	16,67 ✓	83,33

Slika 2: Prikaz zbrane povratne informacije izvajalca. V razpredelnici zaradi preglednosti in varovanja podatkov ni izpisanih udeležencev in njihovih e-naslovov. Tudi vsak udeleženec je po zaključnem in pravilno oddanem reševanju prejel povratno informacijo. Po opravljenem seminarju se je običajno dvignila uporaba Moje knjižnice, kjer učitelji samo podaljšujejo in rezervirajo gradivo.

Grega Škrlič,
OŠ Prule

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto praznuje 70. obletnico svojega delovanja

V letošnjem letu novomeška Knjižnica Mirana Jarca praznuje 70-letnico ustanovitve. 1. marca 1946 je bila namreč pravno formalno ustanovljena Študijska knjižnica v Novem mestu kot ena od desetih pokrajinskih študijskih knjižnic v Sloveniji. Njene korenine pa segajo še mnogo dlje v preteklost, v davno leto 1865, ki ga, z ustanovitvijo Narodne čitalnice, štejemo za začetek javnega knjižničarstva v Novem mestu. Današnja Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto nadaljuje bogato tradicijo predhodnice, jo nadgrajuje in prilagaja potrebam lokalnega okolja v sodobnem času. Ves čas se trudimo ohraniti vlogo stabilne in zaupanja vredne ustanove, ki odslikava in aktivno sooblikuje sodobno družbo. Ostati želimo nevtralni prostor, dostopen pripadnikom vseh generacij in družbenih skupin, tesno povezan s svojim lokalnim okoljem, ki s svojim širokim spektrom aktivnosti v vseh razmerah in obdobjih podpira izobraževalne, kulturne, informacijske in socialne potrebe okoliških prebivalcev.

Jubilejni zbornik 70 let Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto (1946–2016)

Ob tej priložnosti je luč sveta ugledal tudi zbornik z naslovom 70 let Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto (1946–2016), ki smo ga javnosti prvič predstavili na novinarski konferenci na sam dan obletnice ustanovitve novomeške knjižnice. V njem so podrobneje predstavljeni razvoj in številna področja našega delovanja, s poudarkom na obdobju zadnjih dvajsetih let, odkar je izšel zadnji zbornik ob petdesetletnici delovanja knjižnice leta 1996. Od tedaj se je podoba knjižnice v mnogih pogledih močno spremenila, zato smo se ob knjižničnem jubileju odločili, da je čas za pripravo novega zbornika.

Slika 1: Jubilejni zbornik

Ob prebiranju zbornika boste lahko spoznavali ne le našo bogato preteklost in ljudi, ki so polagali temelje knjižnice in gradili njeno podobo, temveč tudi nas, naše delo, naše uporabnike in zagovornike knjižnice, naš pogled naprej oziroma vlogo moderne knjižnice v sodobnem svetu.

O knjižnici pravzaprav lahko največ povedo tisti, ki vanjo zahajajo, zato zbornik začenjamo s predstavitevijo zagovornikov knjižnice, končujemo pa s prirčnimi mislimi in prispevki naših zvestih uporabnikov. Vmes pa некоč in danes zaposleni v Knjižnici Mirana Jarca v sliki in besedi predstavljamo živahen utrip naše hiše skozi čas. Jubilejni zbornik tako vsebuje preko 30 zanimivih prispevkov, obogatenih z arhivskim slikovnim gradivom in novejšimi fotografijami. Zahvaljujemo se sponzorjem, ki so s svojim finančnim prispevkom omogočili izid zbornika: Mestni občini Novo mesto, podjetjem Krka, d.d., Novo mesto, Mladinska knjiga Trgovina, d.o.o., TPV, d.d., Kočevski tisk, d.d., Adria mobil, d.o.o., Komunala Novo mesto, d.o.o., AS Domžale moto center, d.o.o., Inštalacije Žagar, d.o.o., Elfis, d.o.o., Kliping, d.o.o., Janko team, d.o.o., Commex, d.o.o., Hudaura, d.o.o., Tomas, d.o.o., Avtotransporti Zupančič, d.o.o., GVS, d.d., Avto Velkavrh, d.o.o., Parketarstvo Novak, d.o.o., Avrora AS, d.o.o., Učila International, d.o.o., DCC, d.o.o., Varing Anton Fabjan, s.p., Slikopleskarstvo Nagelj Srečko, s.p., Strehca, d.o.o., T-media, d.o.o. in Stella, Robert Pokorny, s.p. Iskrena hvala.

Večerna slovesnost ob 70. obletnici knjižnice

Pester dan ob 70. obletnici knjižnice, ko je potekal brezplačni vpis v knjižnico, možen pa je bil tudi voden ogled bolj ali manj skritih koticov naše ustanove, smo zaključili z večerno slovesnostjo, ki jo je domiselno povezoval improvizator Juš Milčinski. Na prireditvi so se predstavili nekateri zagovorniki in uporabniki knjižnice, prav tako pa tudi zaposleni, ki smo ob koncu družno knjižnici zapeli vse najboljše. Častni uvod v večer je pripadel članom glasbene zasedbe Dan D, prav tako zagovornikom knjižnice, ki so zbrane navdušili z akustično izvedbo skladbe Pozitivne misli.

Slika 2: Anton Peršak, državni sekretar na ministrstvu za kulturo

Slavnostni govornik je bil državni sekretar na ministrstvu za kulturo Anton Peršak, ki je nadomestil ministrico za kulturo mag. Julijano Bizjak Mlakar, ki se zaradi nepredvidenih obveznosti v državnem zboru ni mogla udeležiti dogodka. V imenu ministrstva za kulturo se je zahvalil za dosedanje nesebično in neutrudno delo vsem zaposlenim v knjižnici, ki že sedemdeset let uspešno opravljajo svoje poslanstvo za vse generacije bralcev – čim večjemu številu ljudi približati knjigo in znanje. Župan Mestne občine Novo mesto Gregor Macedoni je poudaril vlogo knjižnice v kulturnem utripu Novega mesta ter jo izpostavil tudi kot »pribežališče« za mlade.

Slika 3: Zaposleni so knjižnici zapeli vse najboljše.

Direktor novomeške knjižnice pa je v svojem govoru izrazil željo po dokončanju knjižnice ter čestital zaposlenim in uporabnikom, ki knjižnico obiskujejo zato, ker se v njej dobro počutijo in ji s tem dajejo najvišje priznanje.

Slika 4: S knjižnico je praznovalo več kot 200 obiskovalcev

Slika 5: Župan Gregor Macedoni je direktorju novomeške knjižnice izročil priznanje ob 70. obletnici ustanovitve.

Besedilo: Bojana Medle
Foto: Boštjan Pucelj

Štefan Kociančič in njegov priročnik o urejanju knjižnic

Prav na 20. november, Dan slovenskih knjižnic, je izšel prevod priročnika Štefana Kociančiča Knjižnice - kratko navodilo o tem, kako pravilno urediti, upravljati in ohranjati knjižnice, predvsem župnijske.

Zgodovinski inštitut Milko Kosa ZRC SAZU je že pred leti zaprosil profesorja Bogomirja Trošta za prevod teh, v latinščini napisanih navodil, ki jih je Štefan Kociančič v letih od 1871 do 1875 kot krajše prispevke objavljal v škofijskih publikacijah, leta 1875 pa je celotno besedilo izdal kot samostojen priročnik. Ob 140-letnici tega izida smo Lavričeva knjižnica Ajdovščina in ZRC SAZU Raziskovalna postaja Nova Gorica s skupnimi močmi izdali to ne samo za lokalno zgodovino ampak tudi za slovensko bibliotekarsko stroko pomembno publikacijo. Ob prevodu je objavljen še strokovni prispevek Petre Kolenc Štefan Kociančič (1818-1883) in njegov doprinos k bibliotekarski stroki, ki prikazuje življenje in delo tega znamenitega rojaka, Gorico v njegovem času in pomen Centralnega bogoslovnega semenišča v Gorici za Slovence ter njegovo semeniško knjižnico.

Slika 1: Štefan Kociančič, Knjižnice

»Pisanju mnogih knjig ni konca, je dejal že Salomon kakšnih devetsto let pred Kristusom (Pridigar, 12; 12); kaj šele bi rekli, si lahko mislimo, če bi ta najmodrejši med modrimi živel v tej naši dobi? Saj že kar vsi pišejo, učeni in neuki, dobri in slabi, stari in mladi, pametni in nespametni, knjige in knjižice dajejo na svetlo, in knjigam res ni konca.« Tako je že pred stopetdesetimi leti v svojem priročniku Knjižnice - kratko navodilo o tem, kako pravilno urediti, upravljati in ohranjati knjižnice, predvsem župnijske (izvirni naslov: De bibliothecis, praeprimis parochialibus rite ordinandis, dirigendis et conservandis brevis instructio) zapisal vipavski rojak Štefan Kociančič.

Že v srednji šoli, ki jo je obiskoval v Gorici, je kazal zanimanje za jezike. Pri bratu vikarju na Cerkljanskem je med knjigami našel hebrejsko slovnico in se začel učiti hebrejščine. Postala je njegov najljubši jezik, saj je v tem jeziku pisal tudi pesmi. V gimnazijskih letih je spoznal Valentina Staniča, ki ga je navdušil za slovenščino. V letih od 1842 do 1846 je kot duhovnik služboval v Ločniku pri starem dekanu Josipu Stibelu (doma s Planine pri Ajdovščini). Po njegovi smrti je zbral, uredil in izdal njegove pridige in druge slovenske spise (1853). Štefan Kocjančič je bil poliglot, jezikoslovec, zgodovinar, leksikograf, pesnik, publicist, bibliotekar. Bil je eden najpomembnejših tvorcev kulturnega življenja na Goriškem sredi 19. stoletja. Obvladal je kar 31 jezikov, od tega 15 aktivno in 16 pasivno, veliko je pisal in prevajal in objavljajl tudi v tedanjih slovenskih časopisih. Bil je profesor, nekaj časa tudi ravnatelj Centralnega bogoslovnega semenišča v Gorici, od leta 1851 je skrbel za (in tudi vodil) semeniško knjižnico. Zavedal se je pomena in vloge, ki jo mora imeti knjižnica, to je, da skrbi za primerno in smiselno urejeno hrambo knjig ter jih v čim večjem številu ponudi svojim uporabnikom.

V letih od 1871 do 1875 je zato pripravljajl v latinščini napisana navodila namenjena knjižničarjem in »predvsem tistim, ki se na deželi bodisi lotevajo vodenja že obstoječih majhnih knjižnic in skrbi zanje, bodisi hočejo napraviti popis ali katalog svojih ali tujih knjig, pa pogosto ne vedo, kako naj stvar zastavijo« in jih objavljajl v škofijskih listih. Leta 1875 je celotno besedilo izdal kot samostojno publikacijo. S tem delom je začrtajl pravila za inventarizacijo, katalogizacijo in sestavo splošnih in posebnih seznamov vodenja knjižničnih fondov tako bogatih knjižnic kot tudi skromnih osebnih knjižnih zbirk. Tako je že sredi 19. stoletja v bibliotekarsko stroko vnesel katalogizacijska pravila. Spomnimo, da so bile šele leta 1899 napisane Pruske inštrukcije, ki so veljale za enega temeljnih predpisov za katalogizacijo in so se sprva uveljavile v pruskih knjižnicah ter se kasneje razširile tudi v slovenske dežele Avstro-ogrskje monarhije in jih je prevzela tudi slovenska bibliotekarska stroka.

Kot vesten knjižničar je Štefan Kociančič v semeniški knjižnici vodil tudi seznam izposojenega gradiva in iz njegovih poročil je razvidno, kako je skrbel za bralno kulturo gojenecv in bralce spodbujajl k prebiranjju knjig tudi v slovenskem jeziku. Po njegovi zaslugi se je knjižnični fond obogatil tudi s slovenskimi knjigami in z njegovo bogato osebno knjižnico, ki je štela čez tisoč enot. Semeniški knjižnici je namenil celo dohodke, ki jih je dobil z izdajjo svojih objav. V Semeniški knjižnici je deloval dobesedno do smrti aprila 1883, ko ga je sredi knjižničnih opravil zadela možganska kap. Pokopan je na goriškem pokopališčju. V Vipavi nanj spominja spominska ploščja, ki so jo že leta 1885 postavili na poslopje stare osnovne šole njegovi učenci. Po njem se imenuje tudi ulica v Vipavi.

S prevodom Kociančičevega dela želimo ne samo širše predstaviti Štefana Kociančiča pač pa ga tudi umestiti med zaslužne slovenske knjižničarje in mu najti mesto v zgodovini slovenskega knjižničarstva z željo, da tisti, ki se ukvarjajo z zgodovino našega knjižničarstva, tudi strokovno ovrednotijo njegov prispevek k stroki.

Zdenka Žigon,
Lavričeva knjižnica Ajdovščina

Božena Kolman Finžgar, knjižničarka

Dnevnik, 14. 1. 2016, leto 66, št. 11, str. 11 (Petra Mlakar)

Ravnateljici knjižnice Antona Tomaža Linhartar Radovljica **Boženi Kolman Finžgar** je slovenska sekcija Združenja za uveljavljanje mladinske književnosti podelila priznanje za izjemne dosežke, zaradi izvirnih motivacijskih prijemov za spodbujanje branja pri otrocih. Po izobrazbi profesorica slovenščine in pedagogike je svoje »trike« začela razvijati že doma, s hčerko, ki jih ni uspelo osvojiti tehnik branja, saj ni kazala nobenega navdušenja nad branjem. Njene tehnike za motiviranje mladih bralcev so se hitro razširile tudi med uporabniki knjižnice, danes pa jih poznajo vsi starši, katerih otroci obiskujejo tamkajšnje šole in vrtce. Branje za otroka ne sme biti kazen, zato ga je potrebno prikazati kot nekaj zabavnega in prijetnega. »Ce je hči brala knjigo po kateri je bil posnet film, si ga je lahko za nagrado ogledala, ko je prebrala knjigo. Ko sem likala, sem hčerko prosila naj mi prebere članek iz časopisa, tako sem bila na tekočem kako napreduje z glasnim branjem. Včasih sem ji pripravila recept za sladico in jo prosila, naj pripravi sestavine, medtem ko obešam perilo, da sem videla ali prebrano tudi razume.« To je le nekaj trikov, ki jih je izpostavila. Poleg tega pa skrbi tudi za branje odraslih. Eden izmed projektov v radovljiški knjižnici, ki se je razširil tudi na druge slovenske knjižnice in v tujino, je Knjige na počitnicah (knjige in revije so postavili na radovljiško kopališče, kjer so si jih obiskovalci lahko izposodili in brali).

Pod plesno šolo Hitlerjevi akvareli in skoraj 500 let stare knjige
Dnevnik, 2. 2. 2016, leto 66, št. 27, str. 8 (Darja Valenčič)

Čeprav mnogi mislijo tako, nekdanja elitna Kazina ni samo domovanje ene najstarejših plesnih šol. V rdeči stavbi, ki so jo med drugo svetovno vojno zasedli najprej Italijani in nato Nemci, deluje tudi specialna knjižnica, posvečena zgodovini burnega 20. stoletja na Slovenskem. Knjižnica Inštituta za novejšo zgodovino (INZ) se od leta 1959 nahaja v delu ljubljanske Kozine, kjer je shranjenega za približno 5km enot knjižnega gradiva. Pred kratkim se je končala obsežna, kar sedemletna obnova prostorov, v katero so vložili skoraj dva milijona evrov. Med obnovo so našli več zanimivosti, kot so pisma Louisa Adamiča in ponatisi akvarelov Adolfa Hitlerja. Medtem ko v zgornjih prostorih knjižnice najdemo Bleiweisove novice, številke Ljubljanskega zvona, Slovana in drugih publikacij za oblikovanje narodne zavesti pa se velika posebnost knjižnice skriva v kleti – tako imenovani direktorjev ali D-fond. V D-fondu se najdejo predvsem knjige, ki so jih Nemci po koncu druge svetovne vojne pustili za seboj in niso bile dovolj pomembne, da bi jih prevzel federalni zbirni center. Med 15.000 enotami knjižnega gradiva se tako najdejo italijanske in zavezniške knjige, velika večina pa je nemškega (Hitlerjevega manifesta Mein Kampf je kar 19 izvodov). Povsem po naključju pa so našli tudi izjemno ohranjeno prvo izdajo Valvasorjeve Slave vojvodine Kranjske iz leta 1668,

v trezorju pa hranijo tudi Petrarkove sonete iz 1528 in eno prvih enciklopedij na svetu – Plinijevo Della naturale historia iz istega stoletja.

Za NUK II še vedno ni denarja

Dnevnik, 22. 2. 2016, leto 66, št. 43, str. 9 (Vanja Brkič)

Gradnja nove Narodne in univerzitetne knjižnice (NUKII) je ponovno na mrtvi točki. Na ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport pojasnjujejo, da zaradi krepitve javnih financ v proračunu za letošnje in prihodnje leto ni predvidenih 50 milijonov evrov potrebnih za izgradnjo NUK II. Temu ne pripomore niti dejstvo, da je gradnja NUK II v nacionalnem programu kulture za obdobje 2014-2017 postavljen na vrh prioritete. Ustreznega rezervnega načrta na ministrstvu očitno niso pripravili, čeprav so se prve resne pobude za gradnjo nove knjižnice pojavile že leta 1987, a se po njihovih trditvah »vseskozi prizadevamo pridobiti sredstva, tudi iz alternativnih virov, kot so morebitna posojila evropskih razvojnih bank«. Problem pa povzroča tudi vse večja prostorska stiska v prostorih sedanje NUK na Turjaški ulici. Predvidena zmogljivost Plečnikove palače je 270.000 knjižnih enot, knjižnica pa že sedaj hrani več kot 2.7 milijona enot različnega gradiva.

Vsako leto 14.000 novih knjig (70 let novomeške knjižnice)

Dnevnik, 5. 3. 2016, leto 66, št. 54, str. 10 (Dragana Stanković)

Novomeška knjižnica Mirana Jarca letos praznuje 70 let. V novomeški knjižnici Mirana Jarca 20 let po začetku obnove in zgraditvi prizidka leta 2001 obnova še vedno ni povsem končana. A knjižnica kljub temu živi, obisk pa se povečuje, kljub lanski uvedbi članarine. Na lepšo podobo še vedno čakajo večnamenski atrij knjižnice, njen najvitalnejši del, prostori za domoznansko dejavnost, za avdio-video dejavnost in mladino. Po besedah direktorja Boruta Novaka knjižnica deluje normalno, vendar bi lahko z dokončanjem obnove bistveno izboljšali njihove storitve in povečali obisk. Po projektantskih ocenah potrebujejo še 1,5 milijona evrov, skupaj z opremo pa po grobih ocenah 2,4 milijona evrov. V kabinetu župana Gregorja Macedonija pojasnjujejo, da je obnova zastala leta 2008, ko je Ministrstvo za projekt nehalo namenjati sredstva predvidena za obnovo knjižnice. Zaradi obsežnosti investicije občina projekta ni mogla zaključiti sama, vendar pa dokončanje obnove še vedno umeša med prednost investicije. Osrednja območna knjižnica za Dolenjsko, Belo krajino in Posavje redno obiskuje preko 16.000 članov, hrani več kot 600.000 enot knjižničnega gradiva in letno kupijo okoli 14.000 novih knjig.

Izbral in uredil Timon Rožnik Koprivnik

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV
SLOVENIJE

Na podlagi določil 33. in 96. a člena Statuta Zveze bibliotekarskih društev Slovenije (UL RS 72/2013) je Občni zbor Zveze bibliotekarskih društev na svoji seji dne 13. 5. 2014 sprejel

naslednji dopolnjen in spremenjen

PRAVILNIK SPOMINSKEGA SKLADA DR. BRUNA HARTMANA

I. SPLOŠNA DOLOČILA

1. člen

Ta pravilnik ureja organizacijo in poslovanje Spominskega sklada dr. Bruna Hartmana ter določa sestavo in način dela upravnega odbora Spominskega sklada dr. Bruna Hartmana.

2. člen

Spominski sklad dr. Bruna Hartmana (v nadaljevanju Sklad) deluje v okviru Zveze bibliotekarskih društev Slovenije (v nadaljevanju Zveza), kjer je tudi njegov sedež.

II. NAMEN SKLADA

3. člen

Spominski sklad dr. Bruna Hartmana je štipendijski sklad, ki v spomin na osrednjo osebnost knjižničarstva in spodbujanja študija bibliotekarstva dr. Bruna Hartmana spodbuja doktorski študij, ki daje z disertacijo samostojen in izviran prispevek k bibliotekarstvu kot znanosti. Prvenstveno spodbuja doktorski študij kandidatov, ki imajo praktične izkušnje pri delu v knjižnici.

III. FINANCIRANJE SPOMINSKEGA SKLADA DR. BRUNA HARTMANA

4. člen

Sredstva za izpolnjevanje namena Sklada se zagotavljajo od osrednjih izobraževalnih dogodkov, ki jih organizira Zveza, in sicer v višini 10 % od vplačanih kotizacij. Sredstva za posamezno poslovno leto na predlog Upravnega odbora Zveze potrdi Občni zbor Zveze. Upravni odbor Zveze oblikuje predlog na podlagi poslovnega poročila Zveze za preteklo leto.

5. člen

S sredstvi Sklada upravljata Upravni odbor Sklada in Upravni odbor Zveze.

IV. ŠTIPENDIJE SPOMINSKEGA SKLADA DR. BRUNA HARTMANA IN RAZPIS NATEČAJA

6. člen

Štipendije Sklada lahko prejmejo študenti doktorskega študija, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- so aktivni člani bibliotekarskega društva vsaj deset let;
- aktivno delujejo v knjižničarstvu, kar dokazujejo z objavo strokovnih in znanstveno raziskovalnih prispevkov;
- imajo sprejeto temo doktorske disertacije in veljaven individualni študijski program.

7. člen

Štipendije Sklada se podeljujejo na podlagi razpisa, ki ga vsako leto razpiše Upravni odbor Sklada. Razpis se objavi najkasneje do 30. septembra v razpisnem letu in mora vsebovati:

- ime organa, ki razpisuje nagrade;
- opredelitev namena razpisanih sredstev;
- višino razpisanih sredstev;
- pogoje za pridobitev štipendije oz. štipendij;
- način prijave in rok za oddajo prijave;
- naslov, na katerega je potrebno poslati prijavo.

Razpis se objavi na spletni strani Zveze. O objavi razpisa Upravni odbor Sklada obvesti redne in pridružene člane Zveze.

8. člen

Sklad praviloma podeli eno štipendijo letno in sicer v višini največ 50 % šolnine za posamezno študijsko leto.

9. člen

Za štipendije Sklada se ne morejo prijaviti člani Upravnega odbora Sklada.

10. člen

Prijave na razpis pregleda in obravnava Upravni odbor Sklada, ki sprejme dokončen sklep o podelitvi štipendije oz. štipendij. Vsi postopki se vodijo v skladu z določili

Zakona o splošnem upravnem postopku. Upravni odbor Sklada pisno obvesti vse prijavitelje v roku 15 dni po opravljeni izbiri.

11. člen

Medsebojne pravice in obveznosti med Zvezo bibliotekarskih društev Slovenije kot štipenditorjem in štipendistom se uredijo s pisno pogodbo o štipendiranju. Pogodbo podpiseta predsednik ZBDS in štipendist.

Pogodba mora vsebovati:

- osebne podatke štipendista (priimek in ime, naslov, EMŠO in DŠ);
- navedbo, stopnjo in trajanje izobraževanja;
- višino štipendije in čas prejetanja štipendije;
- način izplačila štipendije;
- številko TR in banko štipendista;
- opredelitev obveznosti in pravic štipenditorja in štipendista (dokazila o izpolnjevanju študijskih obveznosti, izguba pravice do štipendije, vračilo štipendije oz. oprostitev vračila, zamrznitev štipendije);
- sankcije v primeru kršitve pogodbe.

12. člen

Štipendist, ki je izgubil pravico do štipendije, se ne more ponovno prijavit na razpis za dodelitev štipendije.

V. UPRAVNI ODBOR SPOMINSKEGA SKLADA DR. BRUNA HARTMANA

13. člen

Upravni odbor Sklada sestavljajo predsednik in štirje člani. Predsednika in člane Upravnega odbora Sklada izvoli Občni zbor Zveze.

14. člen

Predsednik in člani Upravnega odbora Sklada so izvoljeni za obdobje enega mandata. Ponovno so lahko izvoljeni največ še za en mandat.

15. člen

Naloge Upravnega odbora Sklada so:

- priprava razpisa za štipendije Sklada in njegova objava;
- pregled oddanih prijav in izbira štipendista oz. štipendistov;
- poročanje o svojem delu Upravnemu odboru Zveze in Občnemu zboru Zveze ter širši javnosti.

16. člen

Predsednik Upravnega odbora Sklada sklicuje in vodi seje Upravnega odbora, skrbi za uresničevanje sklepov Upravnega odbora, podpisuje dokumente Sklada, skrbi za objave o delu Sklada na spletni strani Zveze, in sodeluje s predsednikom in tajnikom Zveze. V njegovi odsotnosti opravlja dela njegov namestnik, ki ga Upravni odbor Sklada izmed članov imenuje na svoji prvi seji.

17. člen

Administrativno opravila za Sklad opravlja strokovni tajnik Zveze. Če Zveza v mandatnem obdobju nima izvoljenega strokovnega tajnika, se administrativno poslovanje razporedi med člane Upravnega odbora Sklada.

18. člen

Upravni odbor Sklada dela na sejah. Seje so sklepčne, če je navzočih več kot polovica njegovih članov. Upravni odbor polnopravno in veljavno sklepa z večino glasov vseh članov upravnega odbora.

19. člen

Upravni odbor Sklada se mora sestati najmanj dvakrat letno. Sklepe lahko sprejema tudi na dopisnih sejah, vendar se morajo s sklicem dopisne seje strinjati vsi člani. Sklepi dopisne seje so sprejeti, če so sprejeti z večino glasov vseh članov.

VI. JAVNOST DELA SPOMINSKEGA SKLADA DR. BRUNA HARTMANA

20. člen

Delo Upravnega odbora Sklada je javno. Javnost zagotavlja z objavo razpisa za štipendije Sklada, z objavo imen štipendistov z obrazložitvami, z vodenjem zapisnikov sej ter s Poročilom o delu, ki ga preda Upravnemu odboru Zveze in s katerim dokazuje uresničevanje namena Sklada.

VII. KONČNE DOLOČBE

21. člen

Prijave za štipendije Sklada preda Upravni odbor Sklada po opravljenem postopku izbire štipendistov v arhiv Zveze. Zveza vodi evidenco štipendistov, praviloma v obliki elektronske zbirke podatkov.

22. člen

Pravilnik Sklada začne veljati z dnem, ko ga sprejme Občni zbor Zveze. Za vse dopolnitve in spremembe tega pravilnika velja enak postopek kot za njegov sprejem.

23. člen

Ta pravilnik se objavi v strokovnem glasilu Knjižnica in na spletni strani Zveze.

Predsednica ZBDS
mag. Sabina Fras Popovič, l. r.

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV
SLOVENIJE

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije
Turjaška 1,
1000 Ljubljana
Upravni odbor Spominskega sklada dr. Bruna Hartmana objavlja

RAZPIS ZA ŠTIPENDIJE SPOMINSKEGA SKLADA DR. BRUNA HARTMANA

1. Štipendije sklada lahko prejmejo študenti doktorskega študija bibliotekarstva, ki dajejo z disertacijo samostojen in izviren prispevek k bibliotekarstvu kot znanosti in izpolnjujejo naslednje pogoje:
 - so aktivni člani bibliotekarskega društva vsaj deset let;
 - aktivno delujejo v knjižničarstvu, kar dokazujejo z objavo strokovnih in znanstveno raziskovalnih prispevkov;
 - imajo sprejeto temo doktorske disertacije in veljaven individualni študijski program.
2. Sklad praviloma podeli eno štipendijo letno in sicer v višini največ 50% šolnine za posamezno študijsko leto.
3. Predloge za štipendijo s priloženimi dokazili (ime in naslov predlaganega kandidata, življenjepis, kopija sklepa o potrditvi teme doktorske disertacije in veljavnega individualnega študijskega programa, bibliografija, potrdilo o članstvu v bibliotekarskem društvu) je potrebno poslati v zaprti kuverti z oznako »Razpis za štipendije Spominskega sklada dr. Bruna Hartmana« najkasneje do 31. 5. 2016 na naslov:

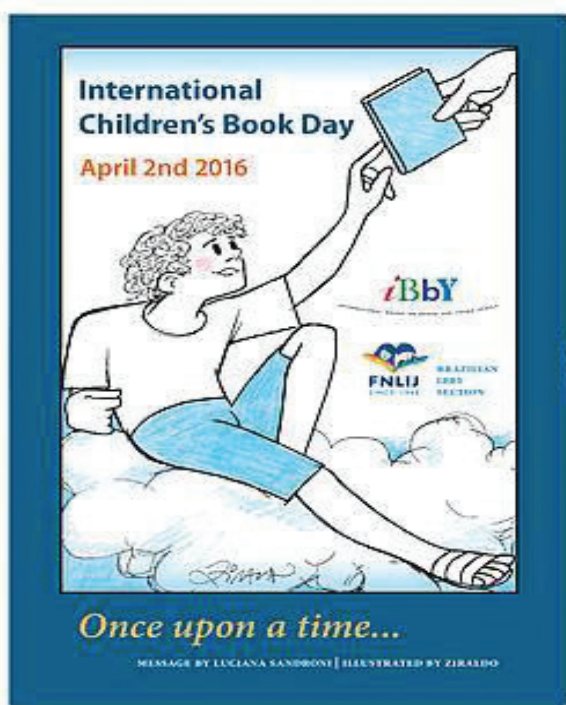
Zveza bibliotekarskih društev Slovenije
Upravni odbor spominskega sklada dr. Bruna Hartmana
NUK, Turjaška 1
1000 Ljubljana
4. Upravni odbor Spominskega sklada dr. Bruna Hartmana si pridružuje pravico, da štipendije ne podeli, če po njegovi presoji predlogi ne ustrezajo razpisnim pogojem. Štipendija bo podeljena na Posvetovanju ZBDS 19. 9. 2016 v Mariboru.
5. Med izbranim štipendistom in ZBDS bo sklenjena pogodba.

Upravni odbor Spominskega sklada dr. Bruna Hartmana

2. april – mednarodni dan knjig za otroke

Letošnje poslanice ob 2. aprilu – mednarodnem dnevu knjig za otroke – smo knjižničarji še posebno veseli, saj je namenjena knjižnici. Zato je »knjižnici, knjigam in branju« namenjena tudi naša letošnja skupna bralnosposodbevalna akcija, ki jo sofinancira Javna agencija za knjigo RS.

Poslanico ob 2. aprilu 2016 je pripravila Brazilska sekcija IBBY; plakat je ustvaril ilustrator Ziraldo, poslanico je napisala Luciana Sandroni, v slovenščino pa sta jo prevedli Tina Mahkota in Barbara Juršič.

Slika 1: Plakat: http://www.ibby.org/fileadmin/user_upload/Cartaz_DILI_final_print.pdf

Nekoč je ...

Nekoč je živela ... Princesa? Ne.

Nekoč je bila knjižnica. In nekoč je bila tudi deklica z imenom Luisa, ki je šla prvič v knjižnico. Hodila je zelo počasi, ker je vlekla za sabo veliko torbo na kolesčkah. Očarano si je ogledovala notranjost knjižnice: police, same police, police, polne knjig. Mize, stoli, pisane blazine, risbe in plakati po stenah.

»Prinesla sem fotografijo,« je plaho rekla knjižničarki.

»Odlično, Luisa! Izdelala ti bom člansko izkaznico. Ti pa si medtem izberi knjigo. Lahko si izbereš eno, ki jo boš odnesla domov. Prav?«

»Samo eno?« je razočarano vprašala Luisa.

V tistem je zazvonil telefon in knjižničarka je Luiso prepuščila težki nalogi izbiranja ene same knjige izmed tisočeri knjig v knjižnici. Deklica je potegnila za seboj torbo in dolgo, dolgo iskala, dokler ni našla svoje najljubše knjige: Sneguljčico!

Knjiga je imela trde platnice in čudovite ilustracije. Vzela jo je v roke in spet povlekla torbo. Že je hotela oditi, ko jo je nekdo potrepal po rami. Deklica se je obrnila in od presenečenja skoraj padla vznak. To ni bil nihče drugi kot Obuti maček s svojo knjigo v rokah, bolje rečeno, v tacah!

»Dober dan. Kako gre, gospa?« se je pošalil maček in se priklonil. »Luisa, še nisi naveličana teh zgodb o princesah? Zakaj si ne bi raje izposodila moje knjige Obuti maček, ki je veliko bolj zabavna?«

Luisa je ostrmela od začudenja. S široko odprtimi očmi sploh ni vedela, kaj naj reče.

»Kaj je? Ti je muca snedla jezik?« se je pošalil.

»Si ti res Obuti maček?«

»Seveda sem. Iz mesa in krvi! Vzemi me s seboj domov, pa boš izvedela mojo zgodbo in zgodbo markiza Carabasa.«

Luisa je od osuplosti samo prikimala. Obuti maček se je s čarovno kretnjo vrnil v knjigo. Ko je Luisa že hotela oditi, jo je spet nekdo potrepal po rami. To je bila ona: 'bela kot sneg, rdeča kot kri in črnolasa kot ebenovina'. Uganete, kdo?

»Sneguljčica?!« je rekla Luisa čisto zamaknjena.

»Še mene vzemi domov, Luisa. Ta izdaja,« je rekla in pokazala na svojo knjigo, »je zvesta priredba pravljice bratov Grimm.«

Luisa je že hotela ponovno zamenjati knjigo, ko se je nataknjeno oglasil Obuti maček.

»Sneguljčica, ne vidiš, da se je Luisa že odločila? Raje se vrni k svojim šestim palčkom!«

»K sedmim! Sploh pa se še ni odločila!« je rdeča od jeze vzkliknila Sneguljčica.

Oba sta se zazrla v Luiso in čakala, kaj bo rekla.

»Res ne vem, katero naj vzamem. Najraje bi vzela vse ...«

In prav v tistem hipu se je zgodilo nekaj neverjetnega: iz knjig so stopile vse pravljичne osebe: Pepelka, Rdeča kapica, Trnuljčica, Motovilka. Cela družina pravih princes.

»Luisa, vzemi me domov!« so jo vse rotile.

»Samo posteljo potrebujem, da se bom malo naspala,« je zazehala Trnuljčica.

»Samo sto let, nič več,« je posmehljivo prhnil Obuti maček.

»Lahko ti pospravljam po hiši, zvečer pa grem na zabavo na grad ...« je rekla Pepelka.

»S kraljevičem!« so vsi zavpili.

»V košarici imam potico in vino. Bi kdo poskusil?« je ponudila Rdeča kapica.

Kmalu zatem so se jim pridružili novi pravljичni liki: Grdi raček, Deklica z vžigalicami, Kositrni vojak in Plesalka.

»Luisa, gremo lahko s teboj? Mi smo Andersenovi liki,« je prosil Grdi raček, ki sploh ni bil tako grd.

»Je pri tebi doma toplo?« jo je vprašala Deklica z vžigalicami.

»Hm, če imaš peč, bova midva raje ostala tukaj ...« sta pripomnila Kositrni vojak in Plesalka.

Tedaj se je na vsem lepem prikazal ogromen kosmat volk z ostrimi čekani in se postavil pred družčino.

»Hudobni volk!!!« so zavpili.

»Volk, zakaj imaš tako velika usta?« je iz navade vzkliknila Rdeča kapica.

»Jaz vas bom branil!« je junaško rekel vojaček.

V tistem je volk že odprl svoj velikanski gobec in ... Jih vse požrl? Ne! Samo zazehal je, ker je bil zelo zaspan, nato pa je miroljubno rekel:

»Pomirite se, družčina. Rad bi vam nekaj predlagal. Luisa naj si izposodi knjigo o Sneguljčici, mi pa bomo zlezli v njeno torbo. Dovolj velika bo za nas.«

Volkov predlog se je vsem zdel odličen.

»Prosim, Luisa!« je rekla Deklica z vžigalicami, drgetajoč od mraza.

»No, prav!« je rekla in odprla torbo.

Pravljичni liki so se postavili v vrsto in poskakali vanjo.

»Najprej princese!« je zavpila Pepelka.

V zadnjem trenutku so se prikazali še liki iz brazilskih pravljic: Saci, Caipora, zelo zgovorna punčka iz cunj, zelo neumni deček, deklica z rumeno torbico, še ena deklica s prababičino sliko, prilepljeno na obleko, mali gospodovalni kraljevič. Vsi so zlezli noter.

Torba še nikoli ni bila težja. Presneto težki liki so to! Luisa je vzela v roke knjigo o Sneguljčici in knjižničarka je zabeležila izposajo.

Kmalu je Luisa vsa vesela stopila v domačo hišo. Mama ji je od znotraj zaklicala:

»Si že doma, ljubica?«

»Vsi smo doma!«

Letošnja bralnospodbujevalna akcija je torej namenjena »knjižnici. Osnovali sta jo Slovenska sekcija IBBY in MKL, Pionirska; soorganizatorji pa so: Bralno društvo Slovenije, Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS, DSP – sekcija za mladinsko književnost, Mariborska knjižnica, revija Otroci in knjige. Pripravljeno je nekaj spodbud za branje in okvirni seznam priporočenih knjig na temo »knjižnica, knjige in branje«. Zdaj pa vsak po svoje – glede na zmožnosti, zanimanja in želje bralcev – pripravi razstavo gradiva, uporabi spodbude za branje, organizira bralna srečanja in različne prireditve.

Vse in več na: <http://www.ibby.si/index.php/component/content/article/36-slo-novice/255-bralnospodbujevalna-akcija>

Gre pravzaprav že za tradicionalno skupno bralno akcijo ob 2. aprilu, v kateri vsako leto sodelujemo tudi knjižnice! Akcija potekala vse od 21. marca, svetovnega dneva poezije, preko 2. aprila – mednarodnega dneva knjig za otroke, prek Slovenskih dnevov knjige, 23. aprila – svetovnega dneva knjige in avtorskih pravic, Noči knjige, in vse do konca šolskega leta.

Torej je še dovolj časa, da se tudi letošnji bralni akciji pridružimo in skupaj z deklico Luizo skušamo mladim bralcem poiskati čim več imenitnih knjižnih junakov, ki jih bodo spremljali domov.

Knjižničarske novice so informativni bilten, ki seznanja slovenske knjižnične delavce s tekočimi dogajanji in novostmi v stroki. Objavlja strokovne članke, poročila s strokovnih posvetovanj, srečanj in sestankov, prispevke o pomembnih dogodkih in novostih v knjižnicah, prispevke o projektih, v katerih sodelujejo knjižnice, intervjuje, mnenja in ocene, spominske in podobne zapise, obvestila in razpise ter obvestila o prireditvah, posvetih in drugih strokovnih dogodkih.

Navodila za pripravo prispevkov

Jezik objavljenih prispevkov je praviloma slovenski, v skladu z odločitvijo uredništva, pa tudi angleški. Avtorji morajo uredništvu poslati jezikovno pravilno besedilo. Prejetih tekstov uredništvo ne lektorira. Avtor tudi v celoti odgovarja za vsebino prispevka. Avtorsko pravico do objavljenih prispevkov ima izdajatelj publikacije, avtor obdrži moralne avtorske pravice.

Naslov prispevka mora biti kratek in jasen, dopolni se lahko s podnaslovom. Pri poročilih s strokovnih posvetovanj in drugih srečanj naj bodo v naslovu/podnaslovu prispevka navedeni naslov posvetovanja oziroma srečanja ter kraj in datum dogodka.

Pod naslovom naj bo naveden avtor prispevka (oziroma avtorji), in sicer vedno v polni obliki (ime in priimek). Če je avtorjev več, naj sami določijo vrstni red imen avtorjev. Poleg imena avtorja je treba navesti tudi sedež ustanove, kjer je avtor prispevka zaposlen ali ime fakultete, če je študent, ter elektronski naslov avtorja. Tudi pri večjem številu piscev je treba pri vsakem posamezniku navesti vse zahtevane podatke. Pri citiranju virov naj avtorji upoštevajo navodila revije Knjižnica. Dolžina prispevka naj ne presega 20.000 znakov (vključno s presledki).

Prispevek lahko poleg teksta vsebuje tudi slike (preglednice, diagrame, fotografije ipd.). Vsaka slika naj ima zaporedno številko in naslov. Če avtor slik ne vključi v besedilo prispevka, naj bo v njem jasno označeno, katera slika sodi na določeno mesto v tekstu. Pri vsaki sliki je treba navesti tudi njeno avtorstvo (avtor je lahko pisec prispevka ali kdo drug). Pri portretni fotografiji je potrebno navesti tudi imena oseb v polni obliki (ime in priimek), in sicer z začetno navedbo »Od leve proti desni:...«. Avtor prispevka mora uredništvu predložiti pisne izjave oseb na portretni fotografiji, da se strinjajo z javno objavo fotografije v Knjižničarskih novicah. Slikovno gradivo lahko avtorji priložijo tudi v JPG ali PNG formatu.

Z oddajo prispevka uredništvu se šteje, da avtor soglaša z objavo svojega prispevka v tiskani in elektronski obliki Knjižničarskih novic.

Pošiljanje prispevkov

Prosimo, da članke in prispevke pošljete uredništvu publikacije v elektronski obliki, in sicer na naslov knjiznicarske.novice@nuk.uni-lj.si. Prispevki niso honorirani.

Uredništvo Knjižničarskih novic

